

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

ศาสนาคือน้ำดับไฟ

ใจดวงนี้เคยถูกความมืดดำ ภาษาทางธรรมะท่านให้ชื่อว่า
กิเลส ปิดบังครอบงำ บีบคั้นมาเป็นเวลานานแสนนาน โลกใด
ก็ตาม ผู้ใดก็ตามไม่สามารถหยั่งทราบสิ่งปิดบัง กัดขี้บังคับจิตใจ
นี้ได้เลย นอกจากพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ ๆ เท่านั้น ในชั้น
เริ่มแรกที่จะนำความจริงทั้งหลายซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของสัตว์โลก
เองออกประกาศแก่มวลสัตว์หรือจะพูดตามภาษาสมัยใหม่ก็ว่า
มีพระพุทธเจ้าเท่านั้นนำความจอมปลอมหลอกลวงของกิเลสออก
มาเปิดโปง ให้โลกได้เห็นความลามกสกปรกเปรตของมันที่ฝังจมและ
กัดกินหัวใจสัตว์โลกมานาน พร้อมการประกาศเครื่องมือปราบมัน
และคุณธรรมอันประเสริฐซึ่งเป็นผลจากการปราบมันสิ้นเสร็จ
ลงไปแล้ว

วัดป่าศรีท้าวฉาย ๔๓

โลกจึงถูกสิ่งเหล่านี้ปิดบัง และนำเอาใจดวงนั้นออกเป็น เครื่องมือเครื่องใช้ของมันอย่างออกหน้าออกตาทั่วโลกดินแดน คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก ล้วนแต่ถูกธรรมชาตินี้กดขี่บังคับ และ ใช้การใช้งานไปตามความต้องการของมันโดยเจ้าตัวไม่รู้สึกละเลย ถ้าจะเทียบก็เหมือนเรากับสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ นั้นแล จะนำไปไหน ใช้การใช้งานอะไร สัตว์ก็จำต้องทำตาม เพราะเมื่อไม่ทำตามก็ ถูกเขี่ยนถูกตีถูกทรมาน ดีไม่ดีบางรายถึงกับฆ่า หาว่าสัตว์นั้นพยศ สัตว์นั้นคือดี เพราะเหตุนี้ สัตว์จำเป็นจึงต้องทำตามการ บัญชาหรือความต้องการของมนุษย์ เช่น สัตว์ วัว ควาย นำไป ไถไร่ไถนา ใส่ล้อใส่เกวียน ม้าใช้ขับขี สัตว์ชนิดใดที่ควร จะใช้งานได้ประเภทใดก็นำไปใช้งานนั้น พวกช่างก็ใช้ลากเข็นภาระ หนักต่าง ๆ แต่ละประเภท ๆ ของสัตว์ที่ควรจะใช้งานอย่างใดได้ มนุษย์ใช้มันทั้งนั้น ที่ใช้ไม่ได้ก็เอาเนื้อหนังของมันมาเป็นอาหาร แม้สัตว์ที่ใช้ได้เหล่านั้นก็ยังไม่พ้นความเป็นอาหารของมนุษย์ ถ้า จะเทียบถึงเรื่องมนุษย์เอาเปรียบสัตว์ทั้งหลายนั้นก็ไม่มีใครกินได้เลย แต่สัตว์ยังพอทราบได้ว่าถูกคนทำอะไรเขาเพราะมองเห็นตัวผู้ทำ ส่วนกิเลสทำกับสัตว์โลกมีมนุษย์เป็นตัวนั้น ไม่มีใครมองเห็นตัว และการกระทำของมันเลย มนุษย์แยกว่าสัตว์ตรงนี้

นี่ถ้าเราเทียบกิเลสกับจิตใจของสัตว์โลกเป็นเช่นนั้น เหมือนกัน ใจเป็นเหมือนกับสัตว์ กิเลสเป็นเหมือนกับเจ้าของ คอยใช้งานอะไรตามความต้องการ ไม่มีรายใดจะฝืนมันได้ เพราะไม่ทราบเช่นเดียวกับสัตว์ ไม่ทราบอุปายสติปัญญาและ

ความต้องการหรือความฉลาดแหลมของมนุษย์ จำต้องยอมจำนน
ไปโดยลำดับ จิตใจก็เป็นเช่นนั้น จนกลมกลืนเป็นอันเดียวกัน
ระหว่างกิเลสกับจิต ไม่ทราบว่ายันใดเป็นกิเลส อะไรเป็นสิ่งที่ให้
มีตมนอนธการ และในขณะที่เดียวกันยังไม่ทราบว่ายันใดเป็นสิ่งที่
จะทำให้สว่างกระจ่างแจ้งพอมองเห็นสิ่งมีตมนอนธการทั้งหลาย
ซึ่งมีอยู่ภายในใจนี้ได้ นี่ละความละเอียดของธรรมชาติที่ทำให้
จิตเป็นวิญจักร หมุนเวียนไปมาอยู่ไม่หยุดไม่ถอยไม่หยุดหย่อน
ก็ภพก็ชาติเกิดมาเป็นกำเนิดอันใดบ้างไม่ทราบได้เลย เช่นเดียวกับ
สัตว์เดรัจฉานนั้นแล เมื่อสิ่งนี้ปิดบังหุ้มห่อแล้ว สติปัญญาที่ควร
จะออกควรจะรู้จะเห็นในความจริงทั้งหลายก็ไม่มี นอกจากรู้ไป
ตามแนวแถวของกิเลสที่บังการเท่านั้น

เพราะฉะนั้น ความรู้ของโลกกับความรู้ของธรรม คือ
ความรู้ของจิตที่เป็นไปตามกระแสของกิเลส กับความรู้ของจิตที่
เป็นไปด้วยอำนาจแห่งธรรมจึงต่างกันมาก ต่างกันอย่างคน
ละโลกเลย เพราะความรู้เหล่านั้นเป็นสิ่งที่อำนาจความสะตวก
คล่องตัวให้กิเลสโดยถ่ายเดียว แต่ความรู้ทางด้านธรรมะนี้อำนาจ
ผู้ปฏิบัติตามให้เป็นความสุข จิตใจเคยมืดก็ค่อยสว่างขึ้นมาเพราะ
กระแสของธรรม

ธรรมเป็นเหมือนกับไฟฟ้า กิเลสเป็นเหมือนกับความมืดดำ
ไฟฟ้าเปิดขึ้นที่ไหนสถานที่นั้นก็สว่างตามกำลังของไฟ ถ้าไฟมี
กำลังกล้าก็สว่างจ้าไปหมดรอบทิศรอบด้าน จิตใจที่มีความสว่าง
ด้วยอรรถด้วยธรรมตามกำลังที่ตนปฏิบัติได้ก็เป็นเช่นนั้นเพราะฉะนั้น

วัดป่าศรีธาตวนาย ๔๕

จึงไม่มีอันใดปิดบังหุ้มห่อจิตใจไม่ให้อำนาจให้เห็นความจริงมากนัก
จนถึงความจริงเต็มส่วนได้ยิ่งกว่ากิเลสประเภทต่าง ๆ ที่ปิดไว้
อย่างสนิทมิดตัว

ท่านผู้ทรงค้นพบจึงเป็นท่านผู้อัศจรรย์มาก อัศจรรย์
ตามหลักธรรมชาติไม่ใช่อัศจรรย์โดยความเสกสรรปั้นยอ คำว่า
อัศจรรย์ตามหลักธรรมชาตินั้น ต้องเป็นผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้ธรรมนั้น
ไม่ใช่รู้ตามความจำ ความคาดคะเนดั้นเดาเอาเฉย ๆ ผู้ธรรมนั้น
โดยสมบูรณ์แล้วย่อมรู้ระหว่างโลกกับธรรม ระหว่างจิตกับสิ่ง
เกี่ยวข้องทั้งหลายว่าเป็นคนละวรรคละตอนไม่คละเคล้ากัน ผู้นี้แล
เป็นผู้ที่เห็นความอัศจรรย์ของพระพุทธเจ้า เช่นเดียวกับเห็นความ
อัศจรรย์ภายในตัวเอง และเป็นผู้ที่ทราบได้ชัดในสิ่งที่เป็นภัย
ต่อจิตใจมานานเท่าไร โดยไม่ต้องไปนับกับนั่นกับนี่ให้ยึดเยื้อ
เสียเวลาไปเปล่า ๆ ดูตัวจิตที่บริสุทธิ์ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ
สิ่งใดนี้แล ไม่ต้องถามใครเพราะไม่มีอะไรจะถาม เนื่องจาก
ความจริงเต็มหัวใจอยู่แล้วถามอะไร ธรรมนี้เป็นเครื่องประกาศ
ภายในตัวเอง เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าก็ดี สาวกทั้งหลายก็ดี
จึงไม่ต้องหาหลักฐานพยานที่เหน็บเนียนยัน นี้แหละที่วิทยาศาสตร์
ปรากฏขึ้นในโลก คือปรากฏขึ้นในพระทัยของพระพุทธเจ้า

อันศาสนธรรมที่ประกาศสอนโลกนี้เป็นเพียงกิริยาแห่ง
ธรรมแสดงออกเท่านั้น ไม่ใช่ธรรมอันแท้จริง เช่นเดียวกับรอยแห่งโค
เราตามรอยโคไปกับการถึงตัวโคนั้นต่างกัน การประพฤติปฏิบัติ
ตามหลักศาสนธรรม นั่นคือการตามร่องรอยแห่งธรรมของจริง

เช่นเดียวกับเจ้าของโคตามร่องรอยแห่งโคไปไม่ลดละจนถึงตัวโค
เมื่อถึงตัวโคแล้วรอยโคกับโคก็เป็นอันเดียวกัน อากาณแห่งธรรมที่
ให้ชื่อว่าศาสนธรรมที่พระพุทธเจ้าประกาศสอนโลก ซึ่งเทียบ
เหมือนรอยโคก็เป็นเช่นนั้น ผู้ปฏิบัติตามพระโอวาทที่ทรงสั่งสอน
ไว้แล้วไม่ลดละ ย่อมจะเข้าถึงความจริงที่เรียกว่าตัวโค ได้แก่ ผู้รู้
คือจิตนี้อันเป็นสถานที่สถิตย์อยู่แห่งธรรมทั้งปวง นับแต่ธรรม
ชั้นต่ำจนถึงชั้นสูงสุดคือวิมุตติ พระนิพพานไม่นอกเหนือไปจากจิต
ดวงนี้เลย

ธรรมแท้ที่อยู่จิต เพราะจิตเป็นภาชนะที่เหมาะสมอย่างยิ่ง
สำหรับธรรมทั้งมวล ทั้งรับทราบ รับสัมผัส ทั้งเป็นสถานที่สถิตย์
อยู่แห่งธรรมทั้งหลาย อยู่ในจิตนั้นแล อากาณแห่งการสอนเหล่านั้น
หรืออากาณแห่งธรรมทั้งหลายเหล่านั้นเปรียบเหมือนร่องรอยแห่ง
ธรรมเท่านั้น ไม่ใช่ธรรมอันแท้จริง แต่ผู้ปฏิบัติจะต้องดำเนิน
ตามนั้นดำเนินอย่างอื่นไม่ได้ ไม่ถูก จะไม่เข้าถึงตัวจริงคือ
ธรรมแท้ได้เลย ต้องดำเนินตามหลักธรรมหลักวินัยซึ่งเป็นองค์
ศาสดาแทนพระองค์ไม่ลดละ และธรรมที่กล่าวนี้ไม่ได้มีกาลสถานที่
ว่าใกล้ว่าไกล ว่าเวลานั้นเวลานี้ นั้นเป็นสมมุติอันหนึ่งต่างหาก
ส่วนธรรมที่กล่าวนี้ ไม่นอกเหนือไปจากจิตนี้เลย จิตนี้ไม่มีกาล
สถานที่ เพราะเป็นธรรมชาติที่รู้อยู่ตลอดเวลากาลิโก จึงสามารถ
รับธรรมได้ทุกกาลทุกสถานที่ ไม่มีกาลเวลาเช่นเดียวกัน ผู้ปฏิบัติ
จึงต้องสนใจในจิตเป็นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่น

วัดป่าศรีธาตวายุ ๔๗

ธรรมที่กล่าวนี้ขึ้นอยู่กับปฏิบัติต่างหาก ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกาลสถานที่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้หนึ่งผู้ใดที่จะมีอำนาจมาให้ค่าจ้างรางวัลหรือกีดขวางทางเดินอันชอบธรรมของผู้ปฏิบัติ ขอให้ยึดหลักกรรมหลักวินัยไว้ด้วยดีเถิด ธรรมที่กล่าวนี้จะเป็นธรรมสุด ๆ ร้อน ๆ ปรากฏขึ้นที่ใจของผู้ปฏิบัติ เพราะการปฏิบัตินั้นคือการตามร่องรอยแห่งความจริงเข้าไปอยู่โดยสม่ำเสมอ จะต้องบรรลุถึงธรรมแท้ในวันเวลาหนึ่งแน่นอนไม่สงสัย

เบื้องต้นก็ล้มลุกคลุกคลาน เช่นเดียวกับพวกเราที่ฝึกหัดอบรมทำจิตให้สงบด้วยสมถธรรม ต้องใช้คำบริกรรมกำกับ เป็นธรรมบทใดก็ได้ หรืออานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้าออกก็ได้ ด้วยความมีสติจดจ่อต่อเนื่องกันไปไม่ขาดวรรคขาดตอน ไม่คาดมรรคคาดผล คาดสวรรค์นิพพาน คาดภาพคาดนิมิตต่าง ๆ ว่า จะรู้อย่างนั้นจะเห็นอย่างนี้ ให้นอกเหนือไปจากงานที่ตนกำลังบริกรรมหรือกำลังกำหนดนั้น นั่นชื่อว่าเป็นการถูกต้องในการประกอบงาน จิตใจจะสงบเมื่อถูกบังคับจากธรรมมีสติธรรมเป็นต้น เหตุที่ต้องบังคับก็เพราะกิเลสเป็นผู้บังคับผลักดัน หรือซุกดากใจ ออกนอกกลุ่มออกทางตลอดเวลามาก่อนจนหาความสงบสุขไม่ได้ นั่นแล

ด้วยเหตุนี้ผู้ต้องการความสงบอันเป็นฝ่ายธรรม จึงต้องได้หักห้ามจิตใจ ฝึกฝนทรมานจิตใจ หนักบ้างเบาบ้าง หรือหนักมากในบางครั้ง ตามแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงความเพียร ก็จำต้องทนต้องสู้เพราะอยากเป็นคนดีมีสุขอันสมบูรณ์ จิตเมื่ออาศัย

อำนาจแห่งความเพียรด้วยวิธีการต่าง ๆ หนักบ้างเบาบ้าง ก็จะสามารถบรรลุได้ ขณะที่จิตสงบนั้นเป็นขณะที่กิเลสสงบตัวเพราะอำนาจแห่งสมถธรรมเข้าระงับดับกัน ใจจะมีความเยือกเย็น ไม่มีสิ่งใดรบกวน คำว่าสิ่งรบกวนนี้หมายถึงความปรุงของจิตที่ถูกผลักดันของกิเลส ทำให้คิดให้ปรุงเรื่องนั้นเรื่องนี้นั้นแล ขณะนั้นความอยากประเภทนี้สงบตัวลง จิตจึงไม่คิดไม่ปรุงเรื่องหนึ่งเรื่องใดให้เพิลิดเพิลินเศร้าโศกไปตาม ทรงความสงบไว้ ผลแห่งความสงบนั้นคือความสุข เย็นใจ เบาใจ และปรากฏเป็นความแปลกประหลาดอัศจรรย์ขึ้นภายในใจตามขั้นแห่งจิตแห่งธรรม

เมื่อจิตมีความสงบพอประมาณ ย่อมไม่หิวโหยกระวนกระวายกับการคิดเรื่องนั้นเรื่องนี้เหมือนแต่ก่อน แล้วนำจิตดวงที่มีความสงบนั้นพิจารณาโดยทางปัญญาหลังจากพักสงบแล้ว คำว่าปัญญาคือการสอดส่องไตร่ตรองในสภาวะธรรมทั้งหลายจะเป็นรูป รูปนอกก็ตามรูปในก็ตาม เสียง เสียงดีเสียงชั่วก็ตาม กลิ่น รส เครื่องสัมผัสที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตา หู จมูก ลิ้น กายของเรา พิจารณาหาความจริงไม่ใช่พิจารณาเพื่อความเพิลิดเพิลิน ไม่ใช่พิจารณาเพื่อความเศร้าโศกเสียใจเหมือนโลกทั้งหลายเขาคิดเขาปรุง เขาเศร้าโศกเสียใจเพราะความคิดของเขา

แต่ความคิดทางด้านปัญญานี้เพื่อระงับดับสิ่งเหล่านั้น ด้วยความรู้จริงเห็นจริงตามสัจตามส่วนตามกำลังแห่งสติปัญญา เช่นพิจารณารูป ไม่ว่ารูปเรา ไม่ว่ารูปเขา รูปหญิงรูปชาย มันเป็นรูปด้วยกัน ที่สมมุติว่าเป็นหญิงเป็นชายนั้น เป็นอาการอันหนึ่งที่

วัดป่าศรีธาตาวาย ๔๙

กิเลสมันแต่งตั้งเสกสรรขึ้นมาให้มีทั้งหญิงทั้งชาย นอกจากคำว่า มีทั้งหญิงทั้งชายแล้วมันก็ร้ายมนต์เสกเป่าแตกแขนงออกไปไม่มี สิ้นสุด เช่นเดียวกับต้นไม้ที่ปรากฏเป็นต้นขึ้นมาแล้ว ย่อมแตก กิ่งก้านสาขาแผ่กระจายออกไปไม่มีประมาณ

นี่พอตั้งกองผสมแห่งธาตุขึ้นมา เพราะอำนาจแห่งอวิชชา พาให้เป็นไปแล้วก็ปรากฏชื่อขึ้นมาตามกฎแห่งกิเลสสมมุติว่า เป็นหญิงเป็นชาย นอกจากว่าเป็นหญิงเป็นชายแล้ว ยังว่าสวย ว่างาม ว่าน่ารักใคร่ชอบใจ และน่าเกลียดน่าชัง ความเกลียด ความชังนี้ก็เป็นเรื่องของกิเลส ไม่ใช่เรื่องของธรรม น่ารักใคร่ ชอบใจก็เป็นเรื่องของกิเลส มันเป็นโครงการของกิเลสทั้งหมด ในตัวของบุคคล นี่แหละเรียกว่ากิ่งก้านของมันและยังแตกแขนง ออกไปอีกไม่มีสิ้นสุด นี่เป็นเรื่องของกิเลสที่ฝังอยู่ในจิตใจของ แต่ละคนและสัตว์ทั่วไตรโลกธาตุ

ที่นี้คำว่าปัญญา ก็คือการคลี่คลายดูสกลกายที่กิเลสเที่ยว ปักเสียบไว้อย่างลึกถึงชั่วหัวใจเรา จนทะลุหัวใจ ว่าหญิงว่าชาย ว่าสวยว่างาม แล้วแยกแยะออกโดยความจริงอันเป็นฝ่ายธรรม ว่ามันสวยงามที่ตรงไหน ดูไปตั้งแต่ผมเรื่อยไป ผมเส้นหนึ่งมันก็ สกปรกเท่ากันกับเส้นหนึ่งของมัน แล้วเต็มอยู่บนศีรษะของเรา มันก็เต็มไปด้วยของปฏิกูลในผมเส้นนั้น ๆ เวลาตกลงในอาหาร การบริโภคสะสมอดสะสมเอียนไม่ยอมรับประทานกัน ทั้ง ๆ ที่ว่ามัน สวยมันงาม แต่ก็พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปได้ทุกแง่ทุกมุม เรื่องของกิเลสเป็นอย่างนั้น

นี่เราพิจารณาแก้ความผูกมัดของกิเลส ความปักปัน
เขตแดนอย่างจมิมิดของกิเลสถอนกันขึ้นมาด้วยปัญญา มัน
สวยงามที่ตรงไหน มีแต่ผมเท่านั้นรักได้ที่ไหน มัดผมที่เขาตัดทิ้ง
ไว้แล้วไม่มีเจ้าของ เอามาดูซิ เอามาชมซิ ชอบไหม ใครจะชอบ
ที่ไหนเพียงเส้นผม ขนก็เหมือนกันอีก เอ้า หนึ่งจงแยกเข้าไป
นี่แหละนักปฏิบัตินักถืออดสิ่งจอมปลอมที่ฝังลึกอยู่ในชั่วหัวใจออก
มาให้เห็นความจริงด้วยปัญญาธรรม สติธรรมให้แยกอย่างนี้

ดูหนึ่ง ทั้งหนึ่งเขาหนึ่งเรามันเป็นหนึ่งด้วยกัน หนึ่งหญิง
หนึ่งชายมันเป็นหนึ่งด้วยกัน ดูข้างนอกเป็นยังไง สะด้างกันอยู่
ตลอดเวลา สิ่งใดเข้ามาสัมผัสสัมผัสเครื่องนุ่มห่มใช้สอยถ้าเข้า
มาคละเคล้ากับร่างกายที่ว่าสวยงามนี่แล้ว มันกลายเป็นของ
สกปรกโสโครกไปหมด ไม่ว่าเสื้อผ้าเครื่องใช้ไม้สอย ที่อยู่ที่อาศัย
ต้องชะต้องล้าง ต้องเช็ดต้องถูต้องบิดต้องกวาด เพราะร่างกายนี้
มันเป็นตัวปฏิภูลหมดทั้งตัวอยู่แล้วเป็นแต่กิเลสมันบังคับหัวใจ
ของคนใจเพราะอำนาจของมัน ให้เห็นไปตามมัน ให้เชื่อถือมัน
เลยว่าเป็นของสวยงามไปเท่านั้น ความจริงมันปลอมทั้งร้อย
เปอร์เซ็นต์ มันงามที่ไหน

เอ้าดูหนึ่ง ดูข้างนอกก็เป็นอย่างนี้ ต้องได้ชะได้ล้างอยู่
ทุกวันทุกเวลา เสื้อผ้าเครื่องใช้ไม้สอยต้องซักต้องฟอกต้องล้าง
ต้องเช็ดต้องถู ไม่ยั้งจันดูไม่ได้ เอ้า พลิกเข้าไปข้างใน เอาข้างใน
ออกมาข้างนอก ดูซิเป็นยังไง หนึ่งเขาหนึ่งเรา ถลกออกมาให้
เห็นชัดเจนด้วยความจริงไม่ใช่ปลอม มันเยี่ยมไปด้วยบุพโพโลหิต

วัดป่าศรีธาตาวาย ๕๑

น้ำเน่าน้ำหนอง และนานไปกว่านั้นก็เน่าเฟะไปหมด ไม่ว่าจะเห็นว่าเนื้อว่าเอ็นว่ากระดูก เต็มไปด้วยของปฏิกูลหมดทั้งตัวของมนุษย์เรา หาความสะอาดสะอาดอันที่ไหนมี ทำไมจึงหลงกันเอานัก เอาหนว่าเป็นของสวยของงาม ทั้ง ๆ ที่มันเป็นป่าช้าผีดิบหมดทั้งตัว แม้ชิ้นเดียวที่จะยกออกมาอวดว่าเป็นของสวยของงามน่ารักใคร่ชอบใจไม่มีเลย ทำไมถึงได้จมกับความกลมของกิเลสถึงขนาดนี้มนุษย์เราทุกคน

เฉพาะอย่างยิ่ง เรานักปฏิบัติ ธรรมที่จะเปิดเผยที่จะสอดส่องมองหาความจริงในสกลกายนี้มีอยู่ คือปัญญา พิจารณาสอดแทรกลงไปตามความจริงทั้งหลายที่กล่าวมานี้ ทบทวนทวนไปเวียนมา คลี่คลายดูทั้งภายในภายนอกจนตลอดทั่วถึงหลายครั้งหลายหนจนเป็นที่เข้าใจไปโดยลำดับ ๆ และเข้าใจอย่างรู้แจ้งแทงทะลุภายในร่างกายอันนี้แล้ว ความรักมันถอนตัวทันที ความว่าสวยว่างามถอนตัวทันทีเพราะนั่นเป็นของปลอม จะยังเหลือแต่ความจริง ความจริงขั้นอนุสสุภะก็เป็นความจริงขั้นหนึ่ง มันไม่สวยไม่งาม ลบล้างคำว่าสวยงามนั้นได้ จากนั้นก็เป็น**อนิจจัง** แปรสภาพ

ธรรมดาภิเลสมันไม่ได้ว่านะว่าโลกนี้เป็น**อนิจจัง** มันบังคับให้เป็น **นิจุจ** ให้เป็น **สุขข** ให้เป็น **อดตุตา** ไปหมดทั้งโลกธาตุ นี้เป็นเรื่องของกิเลส มันปลอมเต็มตัวของมันเช่นนี้ เรื่องธรรมแยกไปตามความจริงอย่างเต็มภูมิ ในร่างกายนี้มันเป็น **อนิจจัง** หมดทั้งร่างเลย มันแปรอยู่ตลอดเวลา ยิ่งคนตายแล้วยิ่งเห็นได้ชัด เอาไว้ประมาณสัก ๒๔ ชั่วโมง เท่านั้น เริ่มส่งกลิ่นคลุ้งไปแล้ว ก้าว

เข้ามาในบ้านในวงศพนั้นจะไม่ได้เสียแล้ว ทั้ง ๆ ที่คน ๆ นี้ แต่ก่อน
ราวกับเป็นทวดา แล้วกลายเป็นป่าช้าฝังศพบนบ้านให้เห็นอย่าง
ชัดเจน

ถ้าพิจารณาตามหลักความจริงแล้ว ทำไมจะไม่ย้อนถึง
ตัวเราผู้ที่ยังไม่ตายไปเห็นศพที่ตายแล้วได้ นี่เรียกว่าปัญญา
พิจารณาคลี่ยอกออกไป กำหนดให้เนาไปทั้ง ๆ ที่ไม่ตายนี้แล
เพราะมันจะตายแน่ ๆ ซ้ายคือปัญญากางไว้ข้างหน้า ดักมันไว้
ให้หมด เอ้า สมมุติขึ้นว่าตาย มันยังไม่ตายมันก็ต้องตายแท้ ๆ
ปัญญาหยั่งทราบไว้หมด กำหนดตัวของเราตายหรือกำหนดตัว
ของเขาตายอยู่ต่อหน้าเรานั้นแหละ แล้วเป็นยังไงศพคนตายต้อง
ขึ้นอืดและเน่าพอง จากเน่าพองแล้วก็ระเบิดตัวออกมา แล้วดู
อาการไหนดูได้ไหม ดูไม่ได้หมดทั้งร่างเลย น่าสะอิดสะเอียน
นอกจากนั้นยังน่ากลัวเสียอีก นี่คือความจริงขั้นหนึ่ง

จากนั้นก็กำหนดกระจายลงไป ส่วนที่เป็นน้ำก็กลายเป็นน้ำ
ตามธรรมชาติของมัน ส่วนที่เป็นดินก็กลายเป็นดิน
ตามสภาพของมัน เป็นลม เป็นไฟ ก็ไปตามสภาพของตนเอง
นี่ก็เป็นความจริงขั้นหนึ่งของปัญญาที่พิจารณาให้ถึงความจริง
ตามขั้นที่กล่าวมาหลายครั้งหลายหน ถือว่าเป็นงานของตนใน
ภาคปฏิบัติ

ไม่ต้องไปคิดให้กิเลสมาหลอกว่า ได้พิจารณาแล้วหลาย
ครั้งหลายหน นี่เป็นความหลอกของกิเลส หลายครั้งหรือไม่หลาย
ครั้งก็ตาม เมื่อยังไม่เข้าใจ ต้องพิจารณาจนเข้าใจ เช่นเดียวกับ

เราจับประทานอาหาร จะนั่งรับประทานนานไม่นานไม่สำคัญ สำคัญที่ความอึด อึดเมื่อไรก็หยุดได้ ถ้ายังไม่อึดหยุดไม่ได้ เพราะ ธาตุยังไม่พอกับความต้องการ นี่ความจริงยังไม่พอกับความต้องการ ต้องพิจารณาให้พอจนถึงความจริง เมื่อถึงความจริงขั้นใดแล้ว ย่อมพอตัว เช่นการพิจารณาร่างกายดังที่กล่าวมา เมื่อถึงความจริง เต็มส่วนของรูปขันธ์ ได้แก่ร่างกายนี้แล้ว จิตย่อมถอดถอนความ ยึดมั่นถือมั่นในกาย พร้อมกับกับความขี้แฉะแห่งทะลุในกาย ทั้งเป็นฝ่าย**อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ทั้งเป็นฝ่ายอสุภะอสุภังตลอด ทั่วถึงหมด นี้เรียกว่าปัญญาขั้นหนึ่ง

ที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือทุกขเวทนาที่มีอยู่ในร่างกาย อันเป็น สิ่งที่เด่นชัดในขั้นนี้ในขั้นนี้ หักนี้ ทุกขเวทนาที่เกิดทุกขขึ้นในเวลา เจ็บไข้ได้ป่วย หรือขณะนั่งภาวนานาน ๆ นี่ก็เป็นปัญญาอีกขั้นหนึ่ง แต่ปัญญาขั้นนี้เป็นปัญญาขั้นเฉียบขาดผาดโผน เป็นขั้นที่เด็ดเดี่ยว อาจหาญมากทีเดียว จะเรียกปัญญาเกิดขึ้นในเวลาจนตรอกก็ได้ หรือปัญญาจนตรอกก็ได้ และทันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ขณะนั้นได้ดีมาก เกิดทุกขเวทนากล้าหรือสาหัสมากเท่าไร สติ ปัญญาที่ยิ่งหมุนตัวเป็นเกลียวเข้าไปกับทุกข แยกทุกขออกจากกาย แยกกายออกจากทุกข แยกทุกขกับกายออกจากจิต หรือดูจิต แล้วดูทุกขเวทนา แล้วดูกาย ให้เห็นความจริงเป็นลัดเป็นส่วน ด้วยปัญญานั้นไม่ยอมถอย

คำว่าอยากให้ทุกขหายนี้อย่าไปอยากถ้าไม่ประสงค์ให้ ทุกขเวทนามรุนแรงยิ่งขึ้น เพราะความอยากนี้เป็นสมุทัย อยากให้

ทุกข์หายเท่าไรทุกข์ยิ่งเพิ่มขึ้น อยากทราบความจริงในกาย เวทนา จิต นั้นแลเป็นความอยากที่ชอบธรรม เรียกว่าเป็นมรรคคือทางที่จะให้เรา รู้แจ้งเห็นจริงตามความจริงที่ต้องการ ให้อยากลงตรงนั้น ในขณะที่ทุกข์เกิดขึ้นมาก ๆ อย่างกลัวตาย อย่างหมายป้าช้า อย่างหมายความล้มความตาย อย่างหมายเรื่องความอยากหายจากความทุกข์ทั้งหลาย แต่ให้มุ่งมั่นต่อความจริงด้วยปัญญา มีปัญญานี้เท่านั้นจะเป็นผู้พาดพิงเห็นหลักสิ่งจอมปลอมที่คาดโน้นหมายนี้ ป้าช้า ป้ารักชฎที่เห็นว่าที่เป็นที่ตาย ตลอดถึงความทุกข์ทรมานต่าง ๆ ให้ขาดสะบั้นลงประจักษ์ใจในขณะนั้น ปัญญาจะพาดพิงเห็นหลักให้เห็นจริงไปหมด แล้วมายุติกันที่จิต อันเป็นหลักใหญ่แห่งความจริงทั้งสามคือ กาย เวทนา จิต

ทุกข์เวทนามีเป็นความจริงอันหนึ่ง กายก็เป็นความจริงอันหนึ่ง จิตก็เป็นความจริงอันหนึ่ง เมื่อต่างอันต่างจริงแล้ว ความอัศจรรย์ของจิตก็แสดงขึ้นเต็มที่ในขั้นนี้ หลังจากทุกข์เวทนาดับลงไป ฉะนั้น การพิจารณาเพื่อรู้ความจริงนั้นแลคือความถูกต้องของการพิจารณา ทุกข์จะหายไม่หายไม่สำคัญ ขอให้รู้ความจริง นี่เป็นหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง นี่เป็นปัญญาแขนงพิเศษแขนงหนึ่ง

ส่วนสัญญา สังขาร นี้ขึ้นอยู่กับจิตขั้นละเอียด แม้จะอธิบายให้ฟังก็จะเข้าใจได้ยากเมื่อยังไม่ถึงขั้นจะควรเข้าใจ สัญญา ความหมายมันหมายถึงออกไปจากจิตนี้แล ผู้ปฏิบัติเท่านั้นจะทราบเรื่องสัญญาของตัวเองได้อย่างชัดเจนและปลดเปลื้องกันได้ หาย

วัดป่าศรีธาดาวาย ๕๕

ความหลอกลวงตัวเอง คำว่าสัญญาคือตัวเรา มันซึมออกไปเหมือนกระดาษซึมออกไปเป็นภาพ เมื่อซึมออกไปเราก็ไม่รู้ เมื่อปรากฏเป็นภาพออกมาแล้วเราก็ไม่รู้ เราไปเข้าใจว่าเป็นมาจากที่อื่นที่ใด ก็ไปหลงเพลินอยู่กับภาพต่าง ๆ เรื่องราวต่าง ๆ ที่สัญญาวาดขึ้นมา ใจจึงอยู่กับเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นเงาออกมาจากสัญญานั้นแล เมื่อจิตถึงขั้นนี้แล้วก็ทราบเอง พอกระดิกออกหรือซึมออกนิดเท่านั้นจะเป็นการเตือนสติที่พร้อมอยู่แล้วให้รู้และดับกันลงทันที ๆ สุดท้ายก็รู้ได้อย่างชัดเจนว่า สิ่งเหล่านี้กระเพื่อมหรือซึมระบายออกมาจากขั้นนี้เท่านั้น มาหลอกตัวเองให้หลงตาม

พูดถึงขั้นปัญญาในการพิจารณารูป จะพิจารณารูปไหนก็ตาม ยกตัวอย่างเช่น ท่านให้ไปเยี่ยมป่าช้า แม้จะมีอยู่ในตัวเราที่เรียกว่าป่าช้าสัตว์ ก็ประเภทมีอยู่หมดในร่างกายของเรา แต่เราก็ไม่สามารถทราบได้ ท่านจึงให้ไปดูป่าช้าผีตาย อย่างเด่นชัดคือดูศพคนตายแล้วในป่าช้า แล้วย้อนเข้ามาเทียบกับตัวเองซึ่งมีความจริงเท่ากันเป็นเหมือนกัน พอได้หลักได้เกณฑ์จากนั้นแล้วก็ย้อนมาพิจารณาตัวเรา ปล่อยการไปเยี่ยมป่าช้าภายนอกก็ได้ นี่พูดถึงขั้นปัญญา ให้พิจารณาสอดส่องบังคับบัญชากันด้วยสติ อยู่โดยสม่ำเสมอ

การฝึนนั่นแลคือการต่อสู้กับกิเลส การอดการทนในการประกอบความพากเพียรนั้นแล คือการต่อสู้กับกิเลส คือการขัดการขึ้นกิเลส ไม่ใช่การคล้อยตามกิเลส ความอ่อนแอความขี้เกียจขี้คร้าน ความเห็นแก่ความสะดวกสบาย เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด

จงทราบไว้โดยทั่วกัน อันนี้เคยฝังใจเรามานานแล้ว เพราะฉะนั้น
นิสัยหรือกิเลสประเภทนี้ เวลาเรามาบวชมันจึงตามรั้งความเรา
ทำลายเราอยู่เสมอแล้วกล่อมเราให้หลับสนิทโดยไม่รู้สึกรู้สีกว่านั่น
คือกิเลสเลย มีทุกรูปทุกนามทุกดวงใจ ทำไมเราจะทราบไม่ได้
เมื่อสนใจอยากทราบ

ธรรมเท่านั้นเป็นเครื่องส่องเป็นเครื่องวิพากษ์วิจารณ์ เป็น
เครื่องพินิจพิจารณาที่จะให้ทราบสิ่งเหล่านี้ ว่าเป็นเรื่องของกิเลส
ว่าเป็นเรื่องจอมปลอมโดยไม่ต้องสงสัยเพราะธรรมมีสติธรรม
ปัญญาธรรมเป็นต้น นับวันที่จะเห็นกิเลสขึ้นไปทุกวันเมื่อได้รับ
การอบรม การศึกษา การบำรุงการรักษายู่อเสมอ จิตก็จะมี
ความเจริญขึ้นเป็นความสงบสุข ปัญญาที่เจริญด้วยความเฉลียว
ฉลาดรอบตัวและรวดเร็ว สติกับปัญญานับวันเกรียงไกร และ
กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ธรรมชาตินี้แลจะสามารถรู้สิ่งที่
กล่าวมาแล้วนี้ได้โดยลำดับไม่สงสัย จนถึงขั้นรู้แจ้งแทงทะลุ ไม่มี
อะไรมาแสดงอาการอย่างนั้นให้เราเห็นอีก

อาการเหล่านี้มันเป็นกิเลส เป็นเครื่องหลอกหลวง เป็นเครื่อง
ก่อกวนอย่างลึกซึ้งอย่างละเอียดแหลมคม มากเกินกว่าสติ
ปัญญาของเราจะตามทันมันได้ในขั้นเริ่มแรก ต่อเมื่อได้อบรมสติ
ปัญญาด้วยความพากเพียรอยู่โดยไม่ลดละ อย่างไม่ไปไม่พ้นสติ
ธรรม ปัญญาธรรม ชันติธรรม วิริยธรรม นี่เป็นธรรมสำคัญมาก
ที่จะตามล้างตามผลาญกิเลสตัวข้าศึกให้แหลกแตกกระจายไป
จากจิตใจ นี่แลที่ว่าธรรมนับวันเห็นกิเลสขึ้นไปโดยลำดับเมื่อได้
รับการอบรมศึกษาฝึกซ้อมสติปัญญาอยู่เสมอ

อย่าไปคิดครั้งพุทธกาลกับครั้งนี้มีความแตกต่างกัน ไม่มีสิ่งใดแตกต่างกันโดยหลักความจริง ครั้งนั้นกิเลสก็มีอยู่ในหัวใจสัตว์โลกเหมือนกัน มีกิเลสอย่างหยาบอย่างกลางอย่างละเอียด มีในหัวใจของสัตว์โลกเช่นเดียวกัน ต้องได้รับอุบายวิธีการจากพระพุทธเจ้าแนะนำสั่งสอน ในการแก้การถอดถอน การปราบปรามกิเลสเช่นเดียวกันกับสมัยปัจจุบันนี้ กิเลสจากโน้นมาถึงสมัยนี้ก็เป็นกิเลสประเภทเดียวกัน ไม่มีกิเลสตัวใดเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสถานที่เวลาลำเวลา มาถึงสมัยเรานี้เป็นกิเลสประเภทหนึ่งขึ้นมา ไม่ใช่กิเลสประเภทครั้งพุทธกาลนั้น จำต้องเปลี่ยนแปลงอรรถธรรมขึ้นมาแก้ไขกันใหม่จึงจะทันกัน อย่างนี้ไม่มี มันจะออกมาแง่ใดมุมใดก็ตาม เป็นแง่ของกิเลส เป็นมุมของกิเลสที่จะต้องปราบด้วยธรรมของพระพุทธเจ้าด้วยกันทั้งนั้นไม่นอกเหนือไปจากสวากขาตธรรม นี้เลย สำคัญที่จะนำธรรมมาใช้ให้เหมาะสมกับกิเลสประเภทนั้น ๆ เท่านั้น

อย่าเสียดายชีวิตอันเป็นเครื่องฝังจมอยู่กับกิเลส เข้าตายให้ตายด้วยอรรถด้วยธรรมเป็นสิ่งที่สง่างามมากในเพศของนักบวชเรา สติปัญญาทำให้พิจารณาเอาให้จริงให้จิงนักปฏิบัติ ไม่มีอะไรที่เลิศยิ่งกว่าธรรมภายในใจ เราไม่อยากพูดว่าธรรมในใจโน้นธรรมในที่นี้เพราะไม่สนิทใจเลย ถ้าพูดว่าธรรมในใจหรือใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันนั้นถึงไหนถึงกัน เราพูดได้เต็มปาก เพราะรู้ อยู่เต็มใจ ไม่ได้อวดให้ปฏิบัติลงที่นี้

เวลานี้จิตกำลังเรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเรา เรา
 ทราบไหม นักปฏิบัติเท่านั้นจะทราบ ผู้ค้นหาทางทราบได้ยาก
 นอกจากผู้นั้นก็เป็นผู้สนใจในการปฏิบัติจะทราบถึงเรื่องว่า ใจนี้
 เรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเรา ความโลภเกิดขึ้นมันสุขเมื่อไร
 มันบีบหัวใจ ความโกรธเกิดขึ้นก็บีบหัวใจ ความรักความชัง
 ความเกลียด ความโกรธ อะไรก็ตามเกิดขึ้นมันบีบหัวใจทั้งนั้น
 แล้วทำไมใจจะไม่เรียกร้องหาความช่วยเหลือ แม้แต่เราได้รับความ
 ความทุกข์ความลำบากด้วยเหตุผลกลไกใด ๆ ยังต้องเรียกร้อง
 หาความช่วยเหลือจากผู้อื่น ใจก็เช่นเดียวกัน เรียกร้องหาความ
 ช่วยเหลือจากเรา

เราจะนำอะไรไปช่วยจิตใจ หรือจะนำพินนำไฟเข้าไปเผา
 ให้มันแห้งแตกกระจายไปอีกชั้นหรือ นี่ไม่สมควรแก่นัก
 ปฏิบัติเราเลย จิตมันติดอะไรตามแก้ให้ได้ อย่าเห็นว่าเป็น
 ความลำบากลำบากซึ่งเป็นเรื่องของกิเลสหลอกทั้งนั้น อยากร
 จะแก้ได้ เข้า แก้ลงไป พิจารณาลงไป นี่เป็นขั้นปัญญาที่ควร
 พิจารณา นี่เป็นขั้นหนึ่งของการพิจารณาทางปัญญา

ที่นี้เมื่อเวลาเราต้องการความสงบ เราจะพิจารณา
 ธรรมบทใด ก็ดังที่เราเคยปฏิบัติมาแล้ว เมื่อถึงขั้นพอมียุทธ
 แล้วไม่ได้ถามใครแหละ จะรู้เอง ยิ่งจิตมีฐานแห่งความสงบ
 ด้วยแล้ว ไม่ต้องนำคำบริกรรมมาบริกรรมเลย พอกำหนดเท่านั้น
 จิตสงบลงไปเลยเพราะความชำนาญต่างกัน เช่นเดียวกับเราเริ่ม
 เรียนหนังสือ เขียนหนังสือ จะเขียนแต่ละตัวนี้ เราต้องระลึก

วัดป่าศรีธาดาวาย ๕๙

เสียก่อน อักษรนั้น สระนั้นหรือพยัญชนะนั้น กว่าจะมาประสมตัวได้ก็เสียเวลานาน ที่นี้กับความชำนาญในการเรียนการเขียนแล้วนั้นเป็นอย่างไร พอจะเริ่มเขียนชื่อหรือนามอะไร ทั้งสระทั้งพยัญชนะมาพร้อมกันเลยทีเดียวนี่ การพิจารณาด้วยความคล่องแคล่วด้วยความชำนาญก็เหมือนกัน เช่นนั้น ไม่ใช่จะต้องตั้งท่าตั้งทางหาคำบริกรรม กำหนดอย่างนั้น กำหนดอย่างนี้ เหมือนเด็กเริ่มเรียนหนังสือเขียนหนังสือนั่นเลย พอกำหนดก็มาพร้อมกัน ๆ

เวลาจะต้องการความสงบ ไม่ต้องคิดต้องยุ่งกับเรื่องความคิดทางด้านปัญญาใด ๆ ทั้งสิ้น ให้ทำหน้าที่เพื่อความสงบอย่างเดียว ทำงานให้เป็นวรรคเป็นตอน เป็นฝักเป็นฝ่าย อย่าให้ก้าวก่ายกัน เป็นความล่งเลงสงสัย ไม่ถูกทาง เมื่อจะทำความสงบจงทำให้สงบ มีหน้าที่อย่างเดียวกันเท่านั้น เหมือนกับเราไม่เคยพิจารณาทางด้านปัญญามาเลย ตั้งหน้าพักจิตให้สงบ

การพักจิตให้สงบนี้ถ้าพูดถึงเป็นผลแล้ว ก็มีแต่ผลแห่งความสุขสบายในขณะนั้นเท่านั้น แต่ผลแห่งการแก้กิเลส ถอดถอนกิเลสให้หมดเป็นขั้นเป็นอันนั้น ไม่ได้จากสมาธิ ต้องถอดต้องถอนด้วยอำนาจของปัญญา แต่การพักสมาธินี้เพื่อเอากำลังในการประกอบงานโดยทางสติปัญญาต่อไป ไม่ได้พักไม่ได้ ต้องพักท่านจึงว่าสมาธิกับปัญญา เป็นธรรมที่แยกกันไม่ออก หากที่ค้ำไม่ได้เลย เพราะเป็นความจริงอย่างนั้น

คนเราเมื่อทำงาน อุดหิวเมื่อยล้าต้องพัก พักผ่อน นอนหลับหรือรับประทานอาหารเวลาจะหมดไป อาหารการ บริโภคจะสิ้นเปลืองไปก็เพื่อกำล้างวังชาของธาตุขันธ์เพื่อทำงาน และผลของงานต่อไป การพักสงบในสมาธิก็เช่นเดียวกัน เพราะ จิตประเภทที่มีความสงบตัวแล้วย่อมไม่หิวโหย ย่อมไม่เกลไถล ไปตามอารมณ์ต่าง ๆ ดังที่เคยเป็นมา พาพินิจพิจารณาอะไรก็ เป็นอย่างนั้นจริง ๆ เป็นปัญญาจริง ๆ สมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ที่จะหล่อเลี้ยงจิตให้มีความอึดตัว และตั้งหน้าพิจารณาทางด้าน ปัญญาได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ถึงกาลที่จะควรพิจารณาปัญญา ให้พิจารณา จะ เป็น ความสงบขั้นใดก็ควรแก่ปัญญาขั้นนั้น ๆ อย่าไปคิดว่าต้องได้ สมาธิขั้นนั้นแล้วจึงพิจารณาปัญญา หรืออยู่ ๆ มีสิ่งใดเข้ามา สัมผัสสัมพันธ์ ควรจะได้อุบายจากสิ่งที่มาสัมผัสสัมพันธ์นั้น เราก็พิจารณาได้ ทั้งที่จิตยังไม่สงบก็ตาม แล้วแต่ความถนัดและ ความเหมาะสมกับเหตุการณ์ นี่เป็นหลักสำคัญมากในการปฏิบัติ

เอาให้ได้จิต ไม่มีสิ่งใดประเสริฐยิ่งกว่าจิตในโลกทั้งสามนี้ กามโลก รูปโลก อรูปโลก นี่ท่านเรียกว่าโลกสาม และโลกธาตุ สามก็คือนี้แลไม่ใช่อะไร ทั้งสามนี้เป็นโลกที่มีกิเลสเป็นผู้ควบคุม ทั้งนั้น ไม่มีโลกใดจะเหนือกิเลสไปได้ กิเลสจึงเป็นตัวมีอำนาจ มากที่สุดในสังสารจักรแห่งความท่องเที่ยวเกิดแก่เจ็บตายของสัตว์ เป็นความบงการของกิเลสทั้งหมด พาให้เกิดพาให้ตาย ให้เกิด ในภพนั้นภพนี้ภพน้อยภพใหญ่ เป็นเรื่องของกิเลสคืออวิชชาเป็น

วัดป่าศรีธาดาวาย ๖๑

ตัวพาให้เกิด วิบากได้แก่บาปบุญ เป็นสิ่งที่แทรกไปตามพื้นฐานของอวิชชา นั้น พื้นฐานคืออวิชชาพาให้เกิด สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แทรกพาให้เกิดสูง ๆ ต่ำ ๆ ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไปด้วยอำนาจแห่งวิบากกรรมดีและชั่ว บุญบาปต่างกัน ซึ่งมีอยู่ที่จิตของสัตว์โลก

ไม่มีวิชาใดในโลกนี้ที่จะพิสูจน์ความจริงอันนี้ให้เด่นชัดขึ้น ประจักษ์ใจ นอกจากวิชาธรรม ปริยัติธรรม ปฏิบัติธรรม ปฏิเวธธรรม สามอย่างนี้กลมกลืนกันแล้ว ความจริงเหล่านี้จะเด่นขึ้นมาโดยไม่ต้องสงสัย และไม่ต้องไปถามใครว่าตายเกิดตายสูญ ถ้ามทำไม่ ความจริงมีอยู่กับหัวใจอยู่แล้ว จะเริ่มทราบไปโดยลำดับ ตั้งแต่จิตเป็นสมาธิ จิตเป็นสมาธิย่อมเป็นตัวของตัวเองในขั้นนี้ ขั้นนี้คือรูปกายเป็นอย่างหนึ่ง ความสงบของจิต ความสว่างกระจ่างแจ้งของจิตเป็นอีกอย่างหนึ่ง อยู่ภายในร่างอันนี้ แต่ไม่ใช่ร่างอันนี้

พอถึงขั้นปัญญาก็เกี่ยวดองเกี่ยวพัน มันติดมันสัมพันธ์อยู่กับอะไร ยึดมันถือมันในสิ่งใด ในธาตุในขั้นอันนี้ พิจารณาไปตั้งแต่รูปกายดังที่กล่าวนี้ จนกระทั่งถึงขั้นพอตัวไม่มีอะไรสงสัยอีกแล้วภายในร่างกายนี้ ถอนอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นในกายออกมาได้อย่างเด่นชัดหายสงสัย การพิจารณากายในเวลานั้นหมดปัญหาไปแล้ว เพราะอิมตัวแล้ว เห็นชัดแล้ว จะพิจารณาไปเพื่ออะไรอีก ต้องอย่างนี้ จึงเรียกว่านักปฏิบัติ ให้มันเห็นอย่างนี้ซิ หิวก็ให้รู้ว่าหิว อิ่มก็ให้รู้ว่าอิ่ม มันยึดมั่นถือมั่นด้วยความหิวโหย ก็ให้รู้ว่ามันยึดมั่นถือมั่นด้วยความหิวโหย จิตอิมตัวแล้วด้วยการพิจารณาก็ให้รู้แจ้งแทงทะลุตามหลักความจริงซึ่งมีอยู่กับตัวมันนี้

ที่นี้การพิจารณา เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
จะเป็นขันธใดก็ตามไม่ใช่จะต้องพิจารณาไปทั้งหมด พิจารณานี้
แล้วพิจารณานั้นเรียงกันไปแบบตำรา นอกจากเป็นความถนัด
และซึมซาบเรียงลำดับของจิตไปเองก็ถูกต้อง ความถนัดในขันธใด
เวทนาใด พิจารณาเถอะ จะวิ่งประสานกันไปหมดในขันธทั้งสิ้น
เมื่อรู้แจ้งชัดเจนแล้ว ขันธก็เป็นแต่อาการอันหนึ่ง ๆ เท่านั้น มัน
ไม่ใช่ตัวจริง นี่ละภาคปฏิบัติเป็นอย่างนี้ ต้องรู้จักกับตัวเอง
ทุกกระยะไป ไม่ยึดความรู้ใครมาถือมายึดว่าเป็นความรู้เป็นสมบัติ
ของตัวเอง

เวทนา ความสุข ความทุกข์ มันมีเกิดมีดับมีตั้งอยู่เพียง
เท่านั้นเรื่องของมัน สัญญา ก็มีความเกิดความดับ ถ้าเราไม่หลง
มันจะมีพิษมีสงอะไรกับเรา สังขาร ความปรุง ปรุงดี ปรุงชั่ว
ปรุงอะไรก็ดับไปพร้อมกันทั้งสิ้น เป็นความเกิดความดับไปตาม ๆ
กัน เป็นเราเป็นของเราที่ไหน วิญญาณ ความรับทราบ จากรูป
เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส มากกระทบตา หู จมูก ลิ้น กายเรา
มันก็สักแต่ว่าเกิดแล้วดับ ๆ สัมผัสแล้วดับไป ๆ เหมือนแสงหิ่งห้อย
แล้วเอาความจริงจากแสงหิ่งห้อยที่ไหนได้ปัญญาหยั่งทราบลง ๆ

อาการทั้งห้าคือ รูป ก็เป็นอันว่าผ่านไปแล้วด้วยความ
รู้จริงเห็นจริง เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันเป็นส่วน
ละเอียด เว้นเวทนาจิต เวทนาที่เกิดขึ้นภายในร่างกายรู้ได้ชัด
ปล่อยไว้ตามเป็นจริง สัญญา สังขาร วิญญาณแต่ละอาการ
ฟังแต่ว่าอาการ ๆ มันเป็นตัวเป็นตนเป็นสัตว์เป็นบุคคลที่ไหนกัน

ถ้ามันเป็นสัตว์บุคคล มันจะเป็นอาการได้อย่างไร อาการมีการเกิดขึ้น มีการดับไปมีการเคลื่อนไหวกันอยู่ตลอดเวลา **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** เต็มตัวของมัน ทุกชั้นเห็นได้อย่างชัดเจน จิตเมื่อเห็นได้อย่างชัดเจนแล้วย่อมไม่หลงอาการของตัวเอง ย่อมไม่ตื่นเงาของตัวเอง อาการทั้งห้านี้คือเงาของจิตนั่นแล จิตมีอวิชชาเป็นตัวหลอกให้หลง อยู่ในนั้น แล้วตีตะล่อมเข้าไป ๆ ดังที่กล่าวมานี้ จนกระทั่งรู้แจ้ง เห็นชัดในอาการที่กล่าวมา คือ รูป เวทนา สุข ทุกข์ เจย ๆ ภายในร่างกายนี้ สัญญา ความจำได้หมายรู้ สังขาร ความคิดความปรุง วิญญาณ ความรับทราบเวลามีสิ่งที่มาสัมผัส แล้วดับ ๆ ทั้งห้านี้เป็นอาการอันหนึ่ง ๆ เท่านั้น หลงมันอะไร นี่หมายถึงปัญญา เห็นชัดแล้วย่อมปล่อยวางเอง

เมื่อเป็นเช่นนั้นคำว่า อวิชชา ซึ่งอาศัยสายทางทั้งห้านี้เป็นที่ออกเที่ยวหากินก็ถูกตัดเข้ามา ๆ อวิชชาหาทางเดินไม่ได้ จะเดินทางตาเพื่อไปสู่รูป เดินทางหูเพื่อไปสู่เสียง หลงรักหลงซัง ในรูปในเสียง เดินเข้าสู่กลิ่น สურส เครื่องสัมผัสต่าง ๆ ให้เกิดความรักความซัง ความเกลียดความโกรธดังที่เคยเป็นมาก็ถูกตัดหมดแล้วด้วยปัญญา อวิชชาหาทางเดินไม่ได้ หดตัวเข้าไป เหล่านี้มีแต่อาการ ไม่ใช่กิเลสนะ รูปไม่ใช่กิเลส เวทนาไม่ใช่กิเลส ไม่ว่าจะสุขว่าทุกข์เจย ๆ ไม่ใช่กิเลสทั้งนั้น สัญญา สังขาร วิญญาณ แต่ละอย่าง ๆ ไม่ใช่กิเลส แต่เป็นทางเดินของกิเลส หรือเป็นเครื่องมือของกิเลสต่างหาก ดูให้ดี พิจารณาให้รอบ อย่าตื่นเงาคือชั้นนี้

เมื่อสติปัญญาได้กลิ่นกรองหรือฟาดฟันเข้าไปฟันเข้าไป

สิ่งเหล่านี้จึงทราบได้ชัดว่าเป็นเพียงเครื่องมือ แล้วตัดกันออก ตัดสะพานที่เชื่อมโยงให้ขาดวรรคขาดตอน ก็เหลือแต่ **อวิชชาปจฺจยา** **สังขารา** ให้เกิดโน้नเกิดนี้ เหลือแต่อวิชชา อวิชชาตัวนี้ลึกลับซับซ้อนเกินกว่าสติปัญญาธรรมดาจะรู้ได้ ต้องเป็นมหาสติมหาปัญญาเท่านั้นที่จะฟาดฟันนั้นแหลกกันเข้าไปได้

นี่แหละการพิสูจน์วิจฺจกรวิจฺจิต จะว่าการพิสูจน์วิจฺจกรก็ถูก การถอดถอนวิจฺจกรออกจากจิตโดยสิ้นเชิงก็ไม่ผิดเพราะมันอยู่ด้วยกัน เมื่อพิจารณาเข้าไปถึงขั้นนี้แล้วมันหมดปัญหาจะไปสืบต่อจะไปดูดีดื่่มกับการพิจารณารูป พิจารณาเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันหมดการสืบต่อ คือจิตอิมัตถมัตถแล้ว สิ่งที่ไม่อิมก็คือความดูดีดื่่มภายในจิต เมื่อมีปัญญาอยู่แล้วมันดูดีดื่่มอะไรและอะไรที่ปรากฏนั้นแลคือสมมุติ กำหนดสติปัญญาเข้าไปตรงนั้นตามหลักธรรมชาติแล้วจะเป็นความอัศจรรย์อยู่มากภายในจิตดวงนั้น แต่ความอัศจรรย์นั้นคือเครื่องหลอกอย่างละเอียดของอวิชชา เมื่อสติปัญญาทันมันแล้วอันนั้นก็แตกกระจายไปสลายไปหมดไม่มีสิ่งใดเหลือเลย นี่แลคือการทำลายสังขารจักรภายในจิต

เมื่ออวิชชาดับลงไปแล้วทำไมจะไม่รู้ได้อย่างชัดเจนว่าจิตนี้เคยเกิดเคยตายมาที่ภพที่ชาติ ภพน้อยภพใหญ่ เพราะอะไรเป็นสาเหตุทำไมจะไม่รู้ ตัวที่เป็นสาเหตุนี้ได้ถูกทำลายกระจายลงไปหมด ไม่มีอะไรแม้แต่ผุยผง จิตนี้บริสุทธิ์เต็มตัวแล้ว จะไปเกิดที่ไหนอีกล่ะ นี่การพิสูจน์จิตและการตายเกิดตายสูญ ต้อง

วัดป่าศรีธาตวนาย ๖๕

เอาหลักพุทธศาสนาเท่านั้นเป็นเครื่องพิสูจน์ หลักพุทธศาสนาก็กลมกลืนกันด้วยปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ จึงจะสมบูรณ์

คำว่าปริยัติก็ได้แก่การเรียนรู้เช่น **เกสา โลมา นขา ทนตา ตใจ** นี่คือนิยัติ นำวิธีการที่อุปมาขมาจะสอนไปปฏิบัติ เรียกว่าปฏิบัติ การรู้เห็นไปโดยลำดับ ค่อยถอดถอนตนไปด้วยความรู้ความเข้าใจไปโดยลำดับ นี้เรียกว่าปฏิเวธ ค่อยรู้แจ้งเข้าไปโดยลำดับจนกระทั่งรู้แจ้งแทงทะลุหมด กิเลสตัณหาวิชชาหมดภายในใจแล้วอะไรจะไปเกิดที่นั่นนะ หมดประจักษ์ภายในจิต ไม่ต้องไปถามใคร ถามทำไม ความจริงเต็มหัวใจอยู่นี้ ถามเพื่ออะไร **สนทวิภูฏิก** ความรู้เองเห็นเอง พระพุทธเจ้าไม่ทรงผูกขาด มอบพระโอวาทไว้สำหรับพิสูจน์ตนเอง เพราะความจริงมีอยู่กับทุกคน เมื่อเห็นแจ้งเห็นจริงแล้วจะไปถามใคร

นั่นแหละคำว่าวิภูฏิกบรรล้วยจากจิต บรรล้วยอย่างนี้ตายแล้วไม่เกิดคืออะไรที่นี้ก็คือจิตดวงนี้ ตายก็หมายถึงธาตุขันธ์สลายเท่านั้น จิตนี้เคยเกิดเคยตายที่ไหน ไม่เคย มีแต่อวิชชาพาให้กลิ้งไปกลิ้งมาเหมือนฟุตบอลเท่านั้นเอง พออวิชชาหมดฤทธิ์หมดอำนาจแล้ว มันไม่กลิ้งละที่นี้ นั่นแหละ **ธมฺโม ปทิจโย** ความสว่างกระจ่างแจ้งของธรรมคือใจ ความสว่างกระจ่างแจ้งของใจคือธรรม ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกัน **เอโก ธมฺโม** ธรรมอันเอกได้แก่ใจที่บริสุทธิ์นี้

เอาที่นี้สงสัยที่ไหน จะไปเกิดที่ไหน ไม่เกิดแล้วจะสูญไปไหนที่นี้ จิตดวงนี้สูญไหม จิตดวงที่ว่าบริสุทธิ์เวลานี้ นะ ไม่มีอะไรเข้าเกี่ยวข้องแล้ว ยังรู้ตัวอยู่ว่าไม่มีอะไรเข้าเกี่ยวข้องแล้วจะ

ทางพักใจ ๖๖

สูญไปไหนที่นี้ นี่แหละท่านว่า นิพพานสูญ เข้าสูญทั้งรู้ ๆ อยู่ที่นี่ จะว่ายังไง สูญในบรรดาสิ่งที่เป็นสมมุติ กิเลสอาสวะประเภทต่าง ๆ สูญไปหมดผู้ที่รู้ว่ากิเลสสูญนั้นรู้ อยู่ มีอยู่ นั้น แต่ไม่มีอยู่ แบบโลกสงสารอันเป็นเรื่องสมมุติและไม่สูญไปแบบโลกสงสารอันเป็นเรื่องสมมุติอีกเหมือนกัน รู้อยู่อย่างนั้น สูญแบบนิพพาน สูญแบบผู้บริสุทธิ์ มีอยู่แบบผู้บริสุทธิ์ ไม่ใช่สูญไปแบบคนมีกิเลสครอบหัวใจทั้งมีอยู่ทั้งสูญไป เป็นเรื่องของคนมีกิเลสครอบหัวใจ ท่านผู้สิ้นกิเลสแล้ว สิ้นอยู่ตรงนี้

นี่ผลแห่งการปฏิบัติอยู่ตรงนี้ ไม่อยู่กาลไหน ไม่อยู่สถานที่นี้ ไม่อยู่ที่ไหนเอาให้จริงให้จังนักปฏิบัติ ถ้าอยากเห็นความเลิศจิตใจ ความประเสริฐของใจที่ไม่มีอะไรเสมอในโลกลี้ อยู่ที่นี่ พระพุทธเจ้าสอนสด ๆ ร้อน ๆ สวากขาตธรรม เหมือนพระองค์ประทับอยู่ แสดงด้วยพระโอษฐ์ เราอ่านธรรมบทใดข้อใดก็ตาม เหมือนกับพระพุทธเจ้าประทานพระโอวาทให้กับเราผู้เข้าใจในการอ่านอยู่เวลานั้น ๆ ให้พากันเข้าใจ นี่หะศาสดาไม่อยู่ที่ไหน อยู่ที่ความจริง หลักของศาสดาแท้คือผู้รู้ ผู้บริสุทธิ์นี้คือธรรมแท้ที่นี้

พูดถึงธรรมแท้ อากาธแห่งธรรมก็ได้กล่าวมาแล้ว ท่านนำมาสั่งสอนทางเหตุทางผลให้ละชั่วทำดีนั้นเป็นอากาธ เหมือนกับเราตามรอยโค นี่คือตามรอยธรรมอันเป็นธรรมแท้ ซึ่งจะสัมผัสภายในใจนี้โดยแท้ และตามเข้ามา ๆ จนกระทั่งถึงที่นี้แล้วร่องรอยแห่งธรรมทั้งหลายก็หมดปัญหา หมดเพราะถึงตัวจริงที่ใจแล้ว

วัดป่าศรีธาตวนาย ๖๗

ขอให้พากันตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ผมเป็นห่วงหมู่เพื่อนมาก
ทุกข์ยากลำบากในสุขภาพหรือหน้าที่การงานอะไร ความห่วงใย
หมู่เพื่อนไม่เคยลดละ เป็นอยู่ในหัวใจโดยหลักธรรมชาตินะ ไม่ใช่
เสกสรรปั้นยอ อยากให้รู้ให้เห็นความจริง เวลานี้กิเลสมีอำนาจ
มันครอบหัวใจเรา ครองหัวใจสัตว์ มันเรื่องฤทธิ์เรื่องอำนาจ
จนอะไร ๆ เป็นกิเลสไปทั้งหมด แม้ผู้ปฏิบัติก็ไม่รู้ว่าตัวเป็นกิเลส
เลยเอากิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลสไปเสีย เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ขัด
กับธรรม เลยกลายเป็นเราเป็นผู้ต่อสู้อธรรม เป็นข้าศึกต่อธรรม
เจ้าตัวยังภาคภูมิใจว่าเราเป็นพุทธบริษัท เราเป็นพระรัตนตรัยฐาน
หาได้ทราบไม่ว่าความจริงคือ เทวทัตผู้ทำลายตนและศาสนธรรม
เพราะการสวมรอยของกิเลส

ฉะนั้น จงพากันระลึกย้อนหน้า ย้อนหลัง เวลากิเลส
สวมรอยจะมีทางทราบได้ วิริยธรรม ขันติธรรม วิริยะคือความ
เพียร ขันติคือความอดทนในหน้าที่การงานอันเป็นทางแก้และ
ถอดถอนกิเลส สติปัญญาธรรมตั้งให้ดี พินิจพิจารณาให้ละเอียด
กับทุกสิ่งที่เกี่ยวข้อง และฟาดฟันหันเหลกกับกิเลสอันเป็นตัว
ข้าศึกของธรรมภายในใจเรา นี้ ให้เหลกลแตกกระจายไปโดยสิ้นเชิง
จะไม่ถามโลกใด ตายแล้วจะไปเกิดที่ไหนไม่คิดให้เสียเวลา
จะพอด้วอยู่ภายในจิตดวงนั้นตลอดอนันตกาล

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควร รู้สึกเหนื่อย ๆ ภายในหัวใจ
เอาเพียงแค่นี้

พุดท้ายเทศน์

ความทุกข์เพราะงานทั้งหลายที่ผ่านมา ไม่มีทุกข์ใดมาก ยิ่งกว่างานฆ่ากิเลส งานนี้ยอมรับว่าทุกข์มากจริง ๆ แต่เวลาตีผ่านมันไปแล้ว ไม่มีอะไรที่จะเล็ดยิ่งกว่า พุดง่าย ๆ ก็ว่ามันคุ้มค่ากัน ไม่ได้เสียตายน่ากลัวเลย ที่ร่างกายทรุดโทรมมานี้ผมก็รู้ อย่างต้องเสียเป็นต้นผมก็ทราบเรื่องของมัน นิสัยผมมันหยาบและผาดโผนจริงจั่งกับทุกอย่าง ไม่มีคำว่าพอดี ฉะนั้นเวลาประกอบความเพียรฆ่ากิเลสจึงผาดโผนไปตามนิสัย ไม่งั้นก็ไม่ทันกันกับความหยาบที่เป็นฝ่ายต่ำของตน

การอดอาหารก็อย่างว่านั่นแหละ มันไม่ได้คำนึงว่าจะเป็น จะตาย ท้องจะเสียอะไร ๆ มันก็ไม่คำนึง เพราะมันเห็นเหตุเห็นผลในการอดอาหาร พัดกันไปเรื่อย ๆ บทเวลามันแสดงผลร้ายทางธาตุชั้นธออกมา จนกระทั่งอดอีกไม่ได้จึงรู้ ท้องผมก็เป็นมาตั้งแต่โน้นแหละ เราก็ไม่เสียตายนะ และไม่เสียใจย้อนหลังว่า ความเพียรหักโหมเกินไป ยังปลื้มใจอีกด้วยเมื่อนึกย้อนหลังแต่ละครั้งว่ามันต้องอย่างนั้นจึงพอดีกับกิเลสตัวดี ๆ ตัวผาดโผนเวลามันเรื่องอำนาจบนหัวใจเรา

แต่ความอัศจรรย์จากความทุกข์มันคุ้มค่ากันนะซิ ถ้าไม่ ถึงขนาดนั้นมันก็ไม่เห็นแดนแห่งความอัศจรรย์ แต่ละครั้ง ๆ เวลาจิตสงบเต็มที่อะไร ๆ มันหมดจริง ๆ มันแปลกจริง ๆ ความรู้นี้ละ

วัดป่าศรีธาดาวาย ๖๙

คือทุกสิ่งทุกอย่างหมดในโลกนี้ ไม่มีอะไรเหลือเลย เหลือแต่
ความรู้ที่ละเอียดก็พูดไม่ถูกนะ คำว่าละเอียดมันก็เลยเป็นสองไป
เสียถ้าเราแยกออกมาว่าละเอียด มันสักแต่ว่ารู้เท่านั้น ถ้าว่า
ละเอียดก็ละเอียดขนาดนั้นนะจิตนี้ คำว่า สักแต่ว่ารู้กับความ
อัศจรรย์มันเป็นอันเดียวกัน ร่างกายก็หมดในความรู้สึกเวลานั้น
ไม่เกี่ยวกันเลย ไม่ต้องพูดถึงสิ่งภายนอก แผ่นดินทั้งแผ่นไม่ต้อง
พูดแหละ และสิ่งที่เกิดอยู่กับแผ่นดินทั้งแผ่นนี้ เราก็ไม่ต้องพูด
คิดดูตั้งแต่ร่างกายมันไม่เห็นมีอะไรเลย มันสักแต่ว่ารู้ขณะจิตรวม
สนิทเต็มภูมิ

นี่หมายถึงเวลามันพืดกันเต็มทีนะ ตะลุมบอนกันแบบเอา
เป็นเอาตายเข้าแลก บทเวลามันได้ชัยชนะและรวมสงบลง มัน
ผ่านขั้นนี้ได้หมดด้วยอำนาจของปัญญาฟาดฟันกันลงไป ๆ จน
ไม่มีอะไรเกาะเกี่ยวกันแล้ว หายเงียบไปเลย นี่ชิมันอัศจรรย์และ
มันหมดจริง ๆ ปรากฏว่าไม่มีอะไรเหลือเลย มีแต่ผู้รู้อันเดียว และ
คำว่าผู้รู้นี้จะว่ารู้เด่น ๆ อย่างนี้ก็ได้ไม่ได้นะ เราเอาออกมาพูดได้
อย่างเต็มปากก็คือ สักแต่ว่ารู้และอัศจรรย์เกินคาด ทั้ง ๆ ที่เวลา
นั้นอวิชชายังครอบห้วมันอยู่นะ

แต่เราไม่เคยสนใจพิจารณาอวิชชาตอนนั้น เทียบกันได้ว่ากิน
ข้าวทั้งกากเคี้ยวอาหารทั้งกระดูกทั้งก้างก็ยังไม่อร่อยนะ นี่มันเป็นขั้น ๆ
เมื่อต่อจากขั้นนี้แล้วก็พูดไม่ได้พูดไม่ถูก ขั้นนั้นก็ว่าอัศจรรย์เกิน
คาดแล้ว ขั้นกินข้าวทั้งกาก คืออวิชชามันอยู่ในนั้นเคี้ยวมันทั้ง
อวิชชาความจริงมันเคี้ยวอะไร ไม่เห็นได้พิจารณามันสักนิดหนึ่งว่าจะ

ทางพักใจ ๗๐

เคี้ยวมันยังงี้ ไม่ได้เคี้ยว มีแต่อวิชชากล่อมให้หลง สำคัญว่าเป็นของอัศจรรย์ ๆ พุดพลิกไปหลายด้าน

ความอจหาญไม่รู้มาจากไหน คิดดูซิความกลัวพ่อแม่ ครูบาอาจารย์มันที่เคยกลัวนั้น ไม่ได้กลัวเลย มันอจหาญ มันอยากพุด อยากเล่าถวายเป็นทาน ใจคึกคักและพุดขึ้นเลยเชียวไม่สะทกสะท้าน ท่านจะเห็นนิสัยเราในเวลานั้นแหละ แต่ก่อนไม่เคยแสดงอะไรเลย จิตเป็นอย่างไรก็ไม่เคยแสดงกิริยาอย่างนั้น แต่พอความรู้นี้ได้ปรากฏขึ้นมาแล้วขึ้นหาท่านบิ๊บเฉพาะสองต่อสอง กราบเรียนท่านเลย ท่านก็เป็นเหมือนเจ้าของหมาคอยยุเรากัดกับกิเลสนะ ท่านอาจารย์มัน ใครจะไปฉลาดยิ่งกว่าท่าน พอขึ้นไปแล้วพุดผิง ๆ เลย ไม่มีสะทกสะท้าน

นี่ความจริงถ้ามันได้รู้แล้ว ตลอดถึงการพิจารณามันก็รู้ พิจารณายังไง ๆ มันรู้ไปหมด พุดไปได้หมด จนกระทั่งผลที่ปรากฏขึ้นมา พุดได้อย่างเต็มที เวลาเราพุดท่านนั่งฟังนะ ทางนี้ ก็บึ้ง ๆ เลยนะ ใ้ใ้บ้ำตัวนี้มันไม่ใช่เล่น ท่านคงจะคิดยังงั้น บทเวลาบ้ำมันขึ้น มันเอาจริงเอาจัง ท่านคงจะว่ายังงั้น

พอเราพุดจบ ท่านก็พุดผางออกมาเลย มันต้องอย่างนั้นซิ ท่านขึ้นเลยที่นี้ ท่านใส่บึ้ง ๆ เราก็หมอบฟัง เอ้า มันไม่ตายถึงห้าหนในอัฐภาพเดียวนี้ท่านว่า มันตายเพียงหนเดียวเท่านั้น เอ้า ฟาดกันลงไปที่นี่ เอ้า ได้หลักใจแล้วที่นี้ ได้การแล้ว ๆ ท่านว่าเอาฟัดกันลงไปนะ เราก็เหมือนหมาตัวหนึ่งที่ถูกลงเพราะความดีใจ พอออกจากท่านมาทั้งจะกัดจะเห่า ชัดกันเรื่อย คือนั่งตลอดรุ่ง

วัดป่าศรีธาตวายุ ๗๑

เรื่อย ๆ ได้ธรรมะมากกราบเรียนท่านเรื่อย ๆ ที่นั่งสมาธิภาวนาตลอดรุ่งนั้น ตั้งเก้าอี้สลับคืนกว่านะ ไม่ใช่ธรรมดานะเพราะพัดกันเต็มเหนี่ยว เห็นทั้งความอัศจรรย์ด้วย บวกกับความเคียดแค้นที่จิตเสื่อมนั้นด้วย บวกกันเข้าจิตจึงมีกำลังเคียดแค้นและอาญาญเต็มที พอนานวันเข้า ท่านก็เตือนแยบออกมา กิเลสมันไม่ได้อยู่กับร่างกาย กิเลสอยู่กับใจ ท่านเตือน

ท่านยกเอาเรื่องม้ามาเตือนเรา ม้าที่เวลามันกำลังคึกคะนองมันไม่ยอมฟังเสียงเจ้าของเลย ต้องทรมานมันอย่างเต็มที่ ไม่ควรให้กินหญ้าก็ไม่ให้มันกินเลย ทรมานมันอย่างหนัก เอาจนมันกระดิกไม่ได้ ทีนี้พอมันยอมลดพยศลงก็ผ่อนการทรมาน เมื่อมันผ่อนความพยศลงมาก การฝึกทรมานก็ผ่อนกันลงไป ท่านพูดเพียงเท่านั้นนะ เราก็เข้าใจทันที ถ้าท่านจะพูดมากกว่านั้น เพราะท่านรู้นิสัยของเรา กลัวเราจะอ่อนเปียกไปเสีย ท่านเลยเตือนแยบเพียงเท่านั้นเราก็เข้าใจ

กิเลสมันไม่ได้อยู่กับธาตุอยู่กับกายนะ มันอยู่กับจิต ท่านว่า ท่านพูดเบื้องต้นขึ้นอย่างนี้แหละ จากนั้นท่านก็พูดเรื่องม้าไปเลย ความหมายก็ว่า ความเพียรเรามันผาดโผนท่านก็รู้ไม่กี่วันก็กราบเรียนท่านเรื่อยนี่ เว้นสองวันบ้างสามวันบ้าง และในพรรษานั้นผมไม่นอนกลางวันนะ กลางวันผมไม่เคยจำวัดเลย นอกจากคืนไหนผมนั่งตลอดรุ่ง ผมก็พักนอนกลางวัน ถ้าธรรมดาลแล้วเป็นไม่พักให้เลย ปีนั้นหรือพรรษานั้นความเพียรหักโหมที่สุดในชีวิตของเราที่เป็นนักบวช ก็เป็นพรรษาที่สับสนหักโหมมากที่สุดทีเดียว

ทางพักใจ ๗๒

เกี่ยวกับร่างกายหักโหมมาก จิตหักโหมมากพอ ๆ กัน

จากนั้นจิตที่หักโหมมากก็ในชั้นสติปัญญาอัตโนมัติ หมุนตัวตลอดเวลาอิริยาบถเว้นแต่หลับเท่านั้น ไม่รู้จักยับยั้งเลย มีแต่หมุนตัว ๆ จนเจ้าของจะตาย นอนไม่ได้ คือจิตมันไม่ยอมนอนไม่ยอมหยุด มันทำงานของมันเป็นธรรมชาติ ชั้นนั้นหักโหมทางจิตมาก มันเป็นไปโดยอัตโนมัติไม่ใช่บังคับ ตอนต่อสู้กับทุกขเวทนานั้น บังคับมันทุกด้าน หักโหมร่างกาย นั่งฉันจึงหันตอนเข้าได้นั่งพับเพียบ ขออภัย กันเหมือนกับพองไปหมด นั่งขัดสมาธิไม่ได้ คือตอนนั้นตอนเราไม่ฝืนเราไม่บังคับ ปล่อยธรรมดา จึงนั่งไม่ได้ ตอนนั้นเราไม่ตั้งใจจะทนกับมันจะสู้กับมัน เราจะสู้กับรสอาหารต่างหาก เราจะขึ้นสู้รสอาหารต่างหาก เราไม่ทนกับมัน จึงต้องนั่งพับเพียบฉันจึงหัน นี่หมายถึงวันที่หักโหมกันเต็มที่จิตลงไม่ได้ง่าย มันแพ้ทางร่างกายมาก แต่ถ้าวันไหนที่พิจารณาติดบ๊ีบ ๆ เกาะติดบ๊ีบ ๆ อย่างนั้นมันก็ธรรมดา นั่งตลอดรุ่งเวลาเท่ากันก็ตาม ไม่มีอะไรชอกช้ำภายในร่างกายเลย พอลุกขึ้นก็ไปเลยธรรมดา ๆ เหมือนเรานั่งสามสี่ชั่วโมงเป็นประจำตามความเคยชิน

เพราะตามธรรมดา ผมนั่งภาวนา ๓-๔ ชั่วโมงถือเป็นธรรมดานะ นั่งตามอภัยาคัยต้อง ๓-๔ ชั่วโมง ถ้ามีเวลาน้อยเช่นกลางวันก็นั่งราว ๑-๒ ชั่วโมง เช่นหน้าหนาวกลางวันมีน้อย กลางคืนมีมาก และลงเดินจงกรมไม่ได้ กลางคืนหน้าหนาวตัวมันแข็งไปหมดจะเดินได้ยังไง นี่แหละเราต้องสงวนเวลาไว้สำหรับเดินให้มาก นั่งภาวนากลางวันเพียงชั่วโมงเดียว จากนั้นก็เดินจงกรม

วัดป่าศรีธาดาวาย ๗๓

จนกระทั่งถึงเวลาปิดกวาด พอปิดกวาดเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ไป
อาบน้ำในคลองในอะไรก็แล้วแต่ เพราะเราไปอยู่ในที่ต่าง ๆ บางที
ตามซอกหินผาอะไรก็แล้วแต่ ในห้วยในคลองที่ไหนพออาบน้ำก็อาบน้ำ
ที่นี้เดินจงกรมอีกแล้ว จนกระทั่งเย็น หนาวเข้า ๆ ก็เข้าที่พัก ออก
เดินไม่ได้เพราะหนาวมากที่นี้นั่งนานนะ มันจึงเหนื่อย

กลางวันพอฉันจ้งหันเสร็จแล้ว ล้างบาตรล้างอะไร เช็ด
บาตรเรียบร้อยแล้วไม่เข้าถลกแหละ เอาไปวางไว้ปู้บ แล้วเข้า
ทางจงกรมเลย พัดมันจนวนนั้น ๑๑ โมงเป็นอย่างน้อย หรือเที่ยง
วันออกมาจากทางจงกรมก็พัก ออกจากพักก็นั่งภาวนาราวชั่วโมง
ก็ลงเดินจงกรมอีกแล้ว อย่างนั้นเป็นประจำ ถ้าวันไหนร่างกาย
มันบอบช้ำมากจิตลงได้ยาก วันนั้นแหละได้นั่งพับเพียบ นั่ง
พับเพียบฉันจ้งหัน มันเหมือนไฟเผาอยู่กัน บางที่ได้เอามือคลำ
ดูนะ ก้นพองหรือ คลำดูก็ไม่พอง กระดูกทุกส่วนเหมือนจะแตก
กลางวันก็ตามมันเจ็บปวดรวดร้าวไปหมด ไม่ใช่เฉพาะเวลาเรานั่ง
ภาวนาจึงปวด กระดูกตามร่างกายส่วนต่าง ๆ เหมือนมันจะแตก
จะหัก เพราะมันบอบช้ำมาตั้งแต่กลางคืน ฉะนั้น จึงต้องเดินให้
มากทีเดียวในเวลากลางวันหรือกลางคืนที่ไม่ได้นั่งตลอดรุ่ง

ขนาด ๗-๘ ชั่วโมงก็มีผมนั่ง ไม่ตลอดรุ่ง ๗-๘ ชั่วโมงก็มี
หากมีเป็นครั้งสองครั้งเท่านั้นแหละ ส่วน ๔ ชั่วโมง ๕ ชั่วโมงนี้ไม่
ต้องพูด ถือเป็นธรรมดา ๆ ไม่เห็นเหน็ดเหนื่อยอะไร นับแต่ต่อสู้
เวทนาใหญ่ในเวลาหนึ่งตลอดรุ่งมาแล้ว เป็นเรื่องธรรมดาไปหมด นั่ง
๔-๕ ชั่วโมง เวทนาใหญ่ไม่เคยปรากฏเป็นธรรมดา ๆ นี้เพราะ

ความเคยชินประการหนึ่ง ก็จิตมีความมุ่งมั่นมากนั้นชิมันมีกำลังมาก
มันไปสนใจอะไรกับความเจ็บปวดละ

การอยู่คนเดียวมันสนุกประกอบความเพียร ไม่พูดกับใคร
เลย มีคนเดียวไม่มองเห็นใครเห็นแต่เราคนเดียว ไม่กินข้าว ก็วัน
ก็ไม่เห็นใครทั้งนั้น เราสนุกทำความเพียรตลอดเวลาเว้นแต่เวลา
หลับเท่านั้น ไม่มีอะไรมายุ่งเกี่ยวในวงความเพียร บางทีกิเลสมัน
กล่อมเราเหมือนกันนะ โธ่ มาอยู่อย่างนี้เหมือนคนสิ้นท่า ไม่มี
คุณค่ามีราคาอะไรเลย โลกสงสารเขาก็อยู่ได้สะดวกสบาย
สนุกสนาน ไม่ต้องมารับความทุกข์ทรมานเหมือนเราซึ่งเปรียบ
เหมือนคนสิ้นท่านี้ ทำไมจึงต้องมาทรมานอยู่ในป่าในรกกับสัตว์
กับเลื้ออย่างนี้ ไม่มีคุณค่าราคาอะไร

นี่มันจะทำให้ท้อถอยน้อยใจและอ่อนความเพียร มันมีได้
กิเลสมันกระซิบขึ้นมาเหมือนอย่างพระวัชชีบุตร พระวัชชีบุตรเป็น
ลูกชายคนเดียว เป็นลูกเศรษฐี ชื่อวัชชีบุตร สกุลวัชชีด้วยนะ
เพื่อนของท่านมีแต่พวกกษัตริย์ พวกวงศ์กษัตริย์ลิจฉวี ที่นี้ท่าน
ไปอยู่ป่าช้าและมีทางไปมาข้าง ๆ ป่าช้านั้น เขาไปเล่นนักชัตร
แต่ก่อนเรียกว่านักชัตรก็พวกมหรสพนี้แหละจะเป็นอะไร เข้า
ร้องลำทำเพลงไปนั้น ท่านจำเสียงเขาได้ละซิ นี่มันทำให้จิต
ประหวัดกลับเข้ามาหาเจ้าของ ใจ พวกเหล่านี้เขามีความสุข
ความสบายกัน เขาไปเที่ยวรื่นเริงบันเทิงกัน ส่วนเรามาอยู่ใน
ป่าช้าผีตาย เหมือนกับเราก็เป็นคนตายคนหนึ่งทั้งที่มีลมหายใจอยู่
เรานี่เป็นคนหมดคุณค่ายังงี้ถึงต้องมาอยู่ป่าช้ากับคนตายอย่างนี้

วัดป่าศรีธาดาวาย ๗๕

ทำให้น้อยใจนะ ตอนนั้นปรากฏว่าเกิดความท้อถอยน้อยใจ

เทวดาตนหนึ่งที่เคยเป็นเพื่อนกันมาแต่ชาติปางก่อนเคย
บำเพ็ญความดีมาด้วยกันและเคยเป็นสหายกันมาแต่ก่อน มา
สถิตย์อยู่บนอากาศร้องบอกลงมาเลยว่า เวลาคือเป็นเวลาที่มีคุณค่า
มากสำหรับท่าน องค์ท่านเองก็เป็นผู้มีคุณค่ามาก ประกอบ
การงานที่ชอบธรรม และเป็นการทำงานที่มีคุณค่ามาก ไม่มีใคร
สามารถประกอบการทำงานที่มีคุณค่ามากเหมือนอย่างท่านได้ ทำไม
ท่านจึงมาตำหนิติเตียนในคุณค่าของตนอย่างนี้ไม่สมควรอย่างยิ่ง
ขอท่านจงอยู่บำเพ็ญในที่เช่นนี้ด้วยความภาคภูมิใจเถิด ท่าน
ได้สติปั๋ว จิตย่นเข้าสู่ความเพียร ได้บรรลุธรรมในคืนวันนั้นนะ
พระวัชชีบุตร นั้น มันมีเรื่องกิเลสคอยแทรกอยู่ตลอดในวงความ
เพียรนั้นดังที่กล่าวมานั้นแล

อันนี้เราบางทีก็มี อย่างวันหนึ่งผมยังไม่ลืม ผมไม่ได้ดู
นาฬิกา เราก็นั่งภาวนา จะไปดูนาฬิกาอะไร มันดีจริงๆ นะ
วันนั้น จิตมันยังลงไม่ได้ ทางภาคอีสานเข้าเรียกลำ เขาลำยาว
ข้ามทุ่งนาไปจากบ้านนามน เขามาเที่ยวสาวทางบ้านนามน เขา
อยู่บ้านโพนทอง ด้านตะวันออกวัดบ้านนามนนั้นนะ เขาลำยาว
ไปตามทุ่งนา ฟังอาการเขาร้องเพลง เขาลำยาวเพลงภาคนี้ จิต
มันยังวิตกขึ้นมาได้ในขณะนั้น ใจ เขายังมีความสุขสนุกรื่นเรี
เดินขับลำทำเพลงตัดทุ่งนาไปอย่างเปล็ดเปล็นไม่มีความทุกข์กาย
ทรมานใจเหมือนเรา ใจเรานี้กำลังตกนรกทั้งเป็น ดูซิมันคิดปอง
ขึ้นมา ไม่มีใครที่จะทุกข์ยิ่งกว่าเราคนในโลกนี้ กำลังตกนรก

ทางพักใจ ๗๖

ทั้งเป็นอยู่เวลานี้ ใครไม่เคยเห็นนรกและคนตกนรกก็จงมาดูเราซึ่งกำลังตกนรกทั้งเป็นอยู่เวลานี้ นี่มันคิดปรุงขึ้นมาในขณะที่ได้ยินเสียงลำ (เพลงอีสาน) เขา ธรรมะก็ปรากฏขึ้นในขณะนั้นว่า เราเคยตกนรกทั้งเป็นกับกิเลสตกนรกทั้งตายกับกิเลสมาก็กับที่กลับแล้ว นี่จะตะเกียกตะกายตนให้พ้นจากนรกของกิเลส ทำไม่จึงเห็นว่าเป็นความทุกข์ความลำบาก เธอประกอบความเพียรหาอะไร หา นรกอเวจีที่ไหนเวลานี้ นั่น มันบู๊ขึ้นมาเลย มันแก้กันทันที จากนั้นไม่นานจิตก็ลงได้ นี่แหละที่เรียกว่ามาร มันมีได้เป็นได้

ในใจของเราทั้งดวงมันมีแต่อันเดียวนั้น อากาโรดแสดง ออกมาเราไม่รู้มันได้ง่าย ๆ นี่มันมีแต่อาการของกิเลสทั้งนั้นออกมา เพ่นพ่านออกหน้าออกตา ในหัวใจพระ ในวงความเพียรของพระ ในอิริยาบถของพระ ในอาการของพระที่แสดงออก มันมีแต่อันนี้ ออกหน้าออกตาและรวดเร็วที่สุด เราอย่าว่ากิเลสมันโง่งนะ มันฉลาดที่สุด มันจึงทำให้เราโง่ หลงเพลงกล่อมของมันอย่างสนิท ติดใจ ไม่มีวันจิตจาง ใครจะจิตจางจากกิเลสเมื่อหน้ายกิเลส มีเหวอในโลกนี้ หรือโลกไหนก็ตาม สัตว์โลกเคยอยู่ใต้อำนาจของมันมาเท่าไร ดูซิ มันลึกซึ้งไหมเพลงของมัน รสชาติของกิเลส

ถ้าไม่มีรสชาติของธรรมเข้าไปเทียบเคียง เข้าไปเป็นคู่แข่ง แล้วเราจะไม่เห็นโทษของกิเลสเลย มันกล่อมได้สนิท พอมีรสชาติของธรรมแทรกเข้าไป ๆ ทีละเล็กละน้อยก็ปรากฏมีของสองอย่างขึ้นมาและนำมาเทียบเคียงกันแหละ ที่นี้จิตไม่เคยมีความสงบเลย พอจิตมีความสงบแล้ว ผลของความสงบมันเป็นอย่างนี้ ๆ

วัดป่าศรีธาตาวาย ๗๗

จิตของเราเคยฟุ้งซ่านอย่างนี้ ๆ และเป็นทุกข์อย่างนี้ ๆ มันพอมา
เทียบกันได้ พยายามทำความสงบให้มากขึ้นกว่านั้นมันเริ่มมีคู่แข่ง
กันไปเรื่อย ๆ

เพราะฉะนั้น เวลาจิตเสื่อมจากสมาธิมันถึงจะเป็นจะตาย
จริง ๆ เพราะทุกข์มากนี่ผมเป็นอย่างนั้น ทุกข์ในเพศของนักบวช
นั้นนอกจากประกอบความเพียรเรียนหนังสือแล้วยังทุกข์เพราะจิต
เสื่อมเข้าอีก โอ้โฮ ไม่ได้ลืมกระทั่งทุกวันนี้ เพราะเราเคยเห็น
คุณค่าของสมาธิที่แน่นปึ๊ง ๆ มาแล้ว และก็เสื่อมเอาชนิดไม่มี
อะไรติดเนื้อติดตัวเลย มีแต่ฟุ้งแต่ไฟเผาหัวใจตลอดเวลาทั้งวัน
ทั้งคืน ทั้งยืน ทั้งเดิน ทั้งนั่ง ทั้งนอน จะไม่ทุกข์ได้อย่างไร ทุกข์
เพราะอยากได้สมาธิมันกลับคืนมา ไม่ได้สมาธิมันก็ทุกข์ นอกจาก
กิเลสมันช่วยด้วยวิธีต่าง ๆ อีกด้วยแล้ว มันยังจะลากลงนรกอเวจี
ทั้งเป็นอีกด้วย ก็มันทุกข์มหันตทุกข์จริง ๆ เพราะความอหังการ
เสียดายสมาธิสมบัติที่เสื่อมไป อยากได้กลับคืนมาอย่างเดิม แต่
ไม่สมหวัง จะไม่เป็นมหันตทุกข์อย่างไรคนเรา ในชีวิตของ
นักบวชก็มีคราวที่จิตเสื่อมนั่นแหละที่ทุกข์มากที่สุดสำหรับผมนะ

ฉะนั้น เวลาเอาจิตกลับคืนมาได้แล้ว ถึงได้เคียดแค้น
อย่างถึงใจ เหมือนเราขึ้นบนกระพองช้างได้แล้วเอาขอรกระหน่ำลง
นั่นแหละ ความเคียดแค้นแสดงออกในขณะที่นั้นราวกับทำทลายความ
เสื่อมนั่นแหละ นับแต่บัดนี้ไป จิตเราจะเสื่อมอีกไม่ได้เป็นอันขาดถ้า
เราไม่ตายนะ เราเคียดแค้นและผูกอาฆาตในความเสื่อมของจิต
อย่างถึงใจและถึงเป็นถึงตาย ถ้าเสื่อมเมื่อไรต้องเราตายเมื่อนั้น

ทางพักใจ ๗๘

ไม่มีทางที่จะสืบต่อชีวิตไปได้อีกเลย มันขนาดนั้นเขี่ยนะความเสียใจเพราะจิตเสื่อม พอได้กลับคืนมาแล้ว จะเสื่อมไปไม่ได้บอกตัวเองเด็ด ๆ อย่างนั้นเลย ถ้าเสื่อมเมื่อไรก็แสดงว่าความตายต้องเป็นไปด้วยกันเมื่อนั้นไม่อาจสงสัย

จึงทำให้ระลึกย้อนถึงพระโคธิกะ จิตท่านเสื่อมถึงหกครั้งนะ เราเสื่อมเพียงครั้งเดียวเท่านั้นก็ทุกข์เข็ดทุกข์หลาบพอแล้วพระโคธิกะเจริญแล้วเสื่อม ๆ ถึงหกครั้งพอครั้งที่หกท่านจะฆ่าตัวตาย ก็ได้บรรลุนิพพานในขณะนั้นด้วยการปฏิวัติจิตเข้าสู่ธรรมแต่นี้ในหนังสือรู้สึกว่าจะมีอะไรแฝง ๆ ปรากฏว่าพระโคธิกะนั้นฆ่าตัวตาย ในหนังสือนั้นแปลกอยู่นะ มีตอนหนึ่งที่ว่าพญามารค้นคว้าหาจิตวิญญาณของพระโคธิกะที่ตายไปแล้วในเวลานั้น นี่จิตตอนสำคัญ ตอนตำราไปอ้างไปเป็นพยานกัน ปรากฏว่าฆ่าตัวตายตอนนั้น แต่มีลับ ๆ ลิบ ๆ อยู่ไหนแหละพอให้สงสัย แล้วมาเด่นตรงนี้ ตอนพญามารค้นคว้าหาจิตวิญญาณของพระโคธิกะจนคว้นตลบโลกธาตุ ว่ามันในตำรา ฤทธิ์ของมารที่ค้นคว้าหาจิตวิญญาณของพระโคธิกะ พระพุทธเจ้าเลยตวาดเอาบ้างว่า พญามารอันเพียงความรู้ของเธอนั้นนะ จะไปสามารถรู้จิตของพระโคธิกะลูกของเราได้อย่างไร เพราะพระโคธิกะเธอเป็นพระอรหันต์และนิพพานไปแล้วนี่เธอก็มีวิสัยแค่จะดูสัตว์ที่ยังข้องอยู่ในกิเลสนี้เท่านั้นแหละ พระโคธิกะเราไม่ได้เป็นคนประเภทนั้น เป็นผู้พ้นแล้วจากอำนาจแห่งมารเพราะฉะนั้น เธอจะค้นหมดทั้งโลกธาตุ หรือจะไปโลกธาตุไหนก็ไปเถอะ เธอจะตายทิ้งเปล่า ๆ นั้นแล ไม่มีหวังที่จะเห็นร่องรอย

วัดป่าศรีธาตวายุ ๗๙

ของพระโคธิกะเราว่าไปไหนมาไหนได้เลย เพราะพระโคธิกะของ
เราพันวิสัยของเธอไปแล้ว เธอปรินิพพานแล้ว นี่ตรงสำคัญ ท่าน
ชู่พญามาร พระพุทธเจ้าท่านชู่ ในหนังสือบอกไว้อย่างนั้น

เมื่อท่านสำเร็จแล้ว ท่านก็จะเอามีดโกนมาเชือนคอตัวทำไม
หรือว่าท่านเชือนในขณะนั้นแล้ว เวลาจะตายท่านพิจารณาได้
สำเร็จมรรคผลในขณะนั้นหรือ อันนี้มีข้อน่าพิจารณาอยู่ในหนังสือมี
ผมอ่านแล้วอ่านเล่า เพราะหนังสือมันอยู่ในหลักสูตรเปรียญนี้
หนังสือธรรมบทนี้แปลไม่รู้ก็หนักที่ตลบตบทวน ผมก็ชักลึ้ม ๆ
ดูเหมือนอยู่ในธรรมบทภาค ๖ ถ้าจำไม่ผิด แต่มันจับได้ที่ว่าเรา
สงสัยอยู่ที่นี่ ถ้าหากว่ามันแจ่มแจ้งแล้วเราจะสงสัยอะไร แสดงว่า
ไม่แจ่มแจ้งนัก หรือว่าเวลาจิตของท่านเสื่อมท่านเอามีดโกนมา
พอเชือนคอปั๊บ ท่านจะตายแล้วท่านระลึกได้ในขณะนั้น ท่าน
บรรลุในขณะนั้นก็เป็นได้ แต่ว่าหลังจากนั้นแล้วก็ว่าท่านนิพพาน
นี่นะ พญามารค้นหาวิญญูณของท่านจนถูกพระพุทธเจ้าชู่เอา

นี่หมายถึงเรื่องจิตเสื่อมนี้ทำให้เสียใจขนาดนั้น พระโคธิกะ
เป็นตัวอย่าง เรามันเข้ากันได้ทันทีเลย เพราะมันถึงใจจริง ๆ นี่นะ
บอกว่าตั้งแต่บัดนี้แล้วจิตจะเสื่อมไปไม่ได้ ว่าอย่างนั้นเลยนะ
อาจหาญเต็มที ว่าถ้าจิตนี้เสื่อมไปเมื่อไรก็เท่ากับว่าเราต้องตายไป
เมื่อนั้น วันนั้นด้วย ไม่มีสอง นั้น มันจะต้องทำอะไรเจ้าของ
ให้ตายจริง ๆ นะ มันมีความฝังใจอย่างเด็ดจริง ๆ นี่นะ คือจะ
เสื่อมไปไม่ได้ ถ้าเสื่อมไปเมื่อไรเราต้องตายไปพร้อมกัน จะคงทน
ทุกขุทรมานดังที่เคยเป็นมาคราวที่แล้วนั้นไม่ได้ ว่าจัน นี้ละ เสียใจ

ขนาดไหนจิตเสื่อม ฟังซิ จนกระทั่งชีวิตก็ไม่เสียดายหรือตายเลยดีกว่า
 จากนั้นมาก็เข้มงวดกวดขันนะซิ ไปไหนเหมือนกับนักโทษ
 เหมือนผู้ต้องหาด้วยการควบคุมจิตดวงนี้ การรักษาต้องครอบอยู่
 นั้นเลย มันจึงไม่เสื่อม เสื่อมไม่ได้และก็จริงด้วย รักษามันตลอด
 ไม่คั่นกับอะไรทั้งนั้น แล้วจิตก็ไม่เสื่อม เพราะมันรู้แล้วตั้งแต่นั้น
 ตลอดรุ่งอยู่แล้วที่ว่า เอ้อ ต้องอย่างนี้ซินะ ที่นี้ไม่เสื่อม ๆ ตั้งแต่
 นั้นตลอดรุ่งคืนแรกเลยนะ มันได้หลักได้เกณฑ์ขึ้นมา เหมือนกับว่า
 จิตปีนตก ๆ พอจิตเข้าไปถึงที่ก็กเลย ก็ทราบที่นี้ไม่ตก หมายความว่า
 ปีนขึ้นไปตกลง ๆ พอไปถึงที่เกาะติดบ๊ีบ เอ้อ ต้องอย่างนี้ซิ ที่นี้
 ไม่เสื่อม มันแน่ใจแล้ว ถึงขนาดนั้นก็ยังไม่นอนใจ เชื่อนั้นก็เชื่อแต่
 ความที่เคยเข็ดนี้มันก็ถึงใจเหมือนกัน จิตก็ไม่เคยเสื่อมอีกตั้งแต่นั้นมา

มันสำคัญที่มาติดสมาธินะซิ มีรสมีชาติสำคัญอยู่นะสมาธินี้
 พอให้ติดถึงติดประการหนึ่งเราก็ไม่เคยเห็นคุณค่าผลของปัญญา
 นี้มันก็ต้องติดเป็นธรรมดา พอออกไปพิจารณาทางด้านปัญญา เห็น
 คุณค่าของปัญญาแล้ว มันก็กลับมาตำหนิสมาธิว่านอนตายอยู่
 เฉย ๆ ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไรอีกแหละ คือผลทางปัญญานั้น
 คุณค่าสูงกว่านี้

เอาให้จริงให้จังนะ จิตนี้เลิศไม่มีอะไรจะเลิศเท่าจิตแหละ
 ในโลกนี้ เอ้า ทุกข์ก็ทุกข์เถอะ เพื่อจะถอดถอนจิตให้ขึ้นจากหล่มลึก
 คือวัฏจักรวัฏวนที่เราเคยจมมาแล้วไม่มีอะไรที่น่าสงสัย ก็กับ
 ก็กับไปไม่ต้องนับ แน่ในหัวใจไม่สงสัย ผมไม่สงสัยจริง ๆ เรื่องจิตนี้
 เคยเกิดแก่เจ็บตายมาก็ภพก็ชาติไม่สงสัย เพราะรากฐานของมัน

วัดป่าศรีธาตาวาย ๘๑

บอกชัด ๆ อยู่ในหัวใจนี้ ขอให้รู้รากฐานของภพชาติคืออวิชชา
ออกจากจิตถေး เอ้า จะไปภพไหนก็ไปถေးที่นี้ มันรู้ประจักษ์
หมดปัญหา การเกิดตายนี้หมดปัญหาเสียที่ถေး นี้ก็ถึงใจ
เหมือนกัน

การพิสูจน์เรื่องตายเกิดตายสูญ ไปพิสูจน์แบบเอาความรู้
ของกิเลสไปพิสูจน์กิเลส มันก็มาพันหัวเจ้าของนั่นแหละ ความรู้
สามัญธรรมดาทั่ว ๆ ไป ไปพิสูจน์ว่าตายแล้วเกิดหรือตายแล้วสูญ
วิพากษ์วิจารณ์ถกเถียงกันก็หมดน้ำลายเปลา ๆ เป็นสภาน้ำลาย
ไปเปลา ๆ ไม่มีผลอะไรเลย นอกจากกิเลสจับหัวชนกันให้ทะเลาะ
กันให้มันหัวเราะสนุกเท่านั้น จึงอย่าพากันไปหาเถา เรามิใช่สุนัข
ขี้เรื้อนนี้ เพียงคิดเดิน ๆ ก็พอเข้าใจได้ว่าถ้าตายแล้วสูญ สัตว์โลก
ไปเอาป่าช้ามาจากอะไรพาให้เกิดให้ตายเกลื่อนอยู่ไม่หยุดหย่อนแล้ว

พระพุทธเจ้าท่านพิสูจน์จิต ท่านพิสูจน์ด้วยภาคปฏิบัติ พระ
สาวกท่านพิสูจน์ด้วยภาคปฏิบัติ ท่านไม่ได้พิสูจน์ด้วยน้ำลายนี้ ท่าน
ไม่ได้พิสูจน์ด้วยความจดจำเอาแต่ชื่อมันมาพิสูจน์นี้ ท่านพิสูจน์
เข้าถึงตัวจริงมันจริง ๆ ท่านถึงได้รู้จริง นำเรื่องจริงมาสอนพวกเรา
โดยสวากขาตธรรม

ตำรับตำราเราก็เรียนเหมือนกันเราไม่ประมาท เรากราบ
ไหว้เสมอ เราไม่เคยลดละการกราบไหว้ ในตำราทั้งหมดเป็นชื่อ
ของกิเลสและบาปกรรม ชื่อของมรรคผลนิพพาน ชื่อของสมาธิ
ชื่อของปัญญาทั้งสิ้น แต่องค์ของสมาธิองค์ของปัญญา ตัวของ
กิเลสจริง ๆ มันไม่ได้อยู่ในหนังสือนี้ละ อยู่ที่หัวใจเรา นี้ ฉะนั้น

จงพาดกันลงที่นี้ ขุดกันลงที่นี้ กิเลสตัวไหนก็จะรู้ สมานหรือ
 ปัญญาขึ้นใด ๆ ก็จะมีที่นี้ ไม่ได้อยู่ห่างอะไรจากใจเลย ฟังที่คำว่า
 ตำรา คือธรรมชาติเข้มทิศทางดำเนิน ผู้ต้องการผลต้องดำเนิน
 คือปฏิบัติตามตำราที่ชี้บอกไว้ จะปรากฏผลมากน้อยตามนั้น

ใจกับธรรมอยู่ด้วยกัน เป็นแต่เพียงว่ากิเลสมันปิดเอาไว้
 ไม่ให้เห็น เหมือนอย่างที่นี่ ที่รักชฎ ที่เตียน มันจะอยู่ไกลไหม
 เข้า สมมุติว่าที่นี่มีหญ้าปกคลุมหุ้มห่อไว้มีดมืดไปหมดจนมองหา
 ที่สะอาดเตียนโล่งไม่เห็นไม่เจอเลย ที่สะอาดเตียนโล่งนั้นมันอยู่
 ห่างไกลกันนักหรือ เข้า รื้อสิ่งปกคลุมออกซิ สิ่งที่ปกคลุมหุ้มห่อ
 เอาออกให้หมด เข้า รื้อออกให้หมด แล้วความเตียนโล่งจะมา
 จากไหน มันก็มีอยู่ที่นี่เอง เหมือนอย่างความมืด เวลามันมืด
 เหมือนกับความแจ้งความสว่างไปอยู่โลกไหนพอเปิดไฟจ้าขึ้นเท่านั้น
 ความสว่างก็อยู่ที่นี่ มันอยู่ในฉากเดียวกัน กิเลสกับธรรมอยู่ใน
 ฉากเดียวกัน ความมีกิเลส คลังของกิเลสกับคลังของมรรคผล
 นิพพานก็อยู่ในฉากเดียวกัน ในจิตดวงเดียวกันนั่นแล ไม่อยู่ที่ไหน
 ให้เอาลงที่นี้

อย่าไปคิดนอกกลุ่มนอกทางให้เสียเวล่ำเวลานะ นี่สอนด้วย
 ความลงใจแนใจแท้ ไม่ได้สอนแบบมเงาเกาหมัด จงเอาให้จริงจัง
 เราเคยทุกข์มาแล้ว ความโลกทำใครให้วิเศษ ความโลกคือกิเลส
 ทำใครให้วิเศษ ความโกรธ ความหลงทำใครให้วิเศษมีไหม
 คนวิเศษด้วยความโลก คนวิเศษด้วยความโกรธ คนวิเศษด้วย
 ความหลง คนวิเศษด้วยความรักความซึ้งเหล่านี้มีไหม ไม่เห็นมี

วัดป่าศรีธาดาวาย ๘๓

ใครก็โลก เราที่โลก เขาก็โลก เขาก็โกรธ เขาก็โกรธ เขาก็รัก
เขาก็ชัง เขาก็รัก เขาก็ชัง เขากับเราก็เท่า ๆ กัน มีใครวิเศษกว่า
กันวะ ให้เอามาเทียบสิ ถ้าอยากพบของดีวิเศษกว่านี้

เราจะให้เราวิเศษยิ่งกว่าสิ่งที่กล่าวมานี้ กว่าบุคคล กว่า
หัวใจที่กล่าวมานี้ด้วยการปฏิบัติธรรม พระพุทธเจ้าวิเศษเพราะ
พ้นจากสิ่งเหล่านี้ต่างหากนี้ สวาททั้งหลายท่านวิเศษเพราะการ
พ้นจากสิ่งเหล่านี้ต่างหาก เราได้กราบพระพุทธเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ เพราะธรรมชาติที่วิเศษทั้งสามนั้นพ้นจากสิ่งเหล่านี้แล้ว
นั้น เราไม่ได้กราบ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความรัก
ความชัง นี่นะ มันมีเต็มหัวใจเราหัวใจเขาอยู่แล้วอัศจรรย์อะไร
สิ่งที่พาโลกให้จมก็คือสิ่งเหล่านี้ทั้งนั้นมันวางสยอะไรอยู่อีก จะให้
พูดอะไรที่ยิ่งกว่านี้ไปอีก ผมหมดภูมิแล้วบอกตรง ๆ แบบคนโง่ ๆ
นี่แหละ จะจัดการกับตัวเองอย่างไรก็รีบจัดการเสียแต่บัดนี้ อย่า
ให้สายเกินไป กุสลา มาติกา จะตามไม่ทัน

เอาละพูดมากก็เลสรำคาญหากผู้ฟังไม่รำคาญ

